

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Slavonski Brod

KLASA: 041-01/21-10/10
URBROJ: 613-14-22-8
Slavonski Brod, 19. srpnja 2022.

Izvješće o obavljenoj reviziji učinkovitosti

**Gospodarenje komunalnim
otpadom u komunalnom
društvu Komunalac d.o.o.,
Slavonski Brod**

SADRŽAJ

stranica

PREDMET, SUBJEKT I CILJEVI REVIZIJE	2
METODE REVIZIJE	2
KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI	3
PRAVNI I PLANSKI OKVIR GOSPODARENJA KOMUNALNIM OTPADOM	6
GOSPODARENJE KOMUNALNIM OTPADOM U TRGOVAČKOM DRUŠTVU KOMUNALAC D.O.O., SLAVONSKI BROD	9
Ostvarenje planskih ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom	12
Sakupljanje i zbrinjavanje komunalnog otpada	15
Financiranje sustava gospodarenja komunalnim otpadom	26
Evidentiranje i praćenje podataka o komunalnom otpadu	33
Nadzor postupanja s komunalnim otpadom	44
Izobrazno-informativne aktivnosti	47
OCJENA UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA KOMUNALNIM OTPADOM U TRGOVAČKOM DRUŠTVU KOMUNALAC D.O.O., SLAVONSKI BROD	51
OČITOVANJE TRGOVAČKOG DRUŠTVA KOMUNALAC D.O.O., SLAVONSKI BROD	54
Prilog 1 Podaci o vrsti i količini otpada te postupcima za koje je namijenjen, za otpad prikupljen u okviru javne usluge putem spremnika na javnim površinama i na obračunskom mjestu korisnika usluge za 2019. i 2020.	55
Prilog 2 Podaci o vrsti i količini otpada te postupcima za koje je namijenjen, za otpad sakupljen u reciklažnim dvorištima za 2019. i 2020.	56

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA KOMUNALNIM
OTPADOM U KOMUNALNOM DRUŠTVU KOMUNALAC D.O.O., SLAVONSKI BROD

Na temelju odredaba članaka 19. i 21. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 25/19), obavljena je revizija učinkovitosti gospodarenja komunalnim otpadom u Trgovačkom društvu Komunalac d.o.o., Slavonski Brod (dalje u tekstu: Društvo).

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim Okvirom profesionalnih načela, standarda i smjernica Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) (Narodne novine 17/20) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 2. studenoga 2021. do 19. srpnja 2022.

PREDMET, SUBJEKT I CILJEVI REVIZIJE

Predmet revizije učinkovitosti su aktivnosti Društva u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom.

Subjekt revizije je Društvo, kao davatelj javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada i usluge povezane s javnom uslugom na području Grada Slavenskog Broda.

Osnovni cilj revizije je ocijeniti učinkovitost aktivnosti Društva u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom u svrhu ispunjavanja preuzetih obveza na području pružanja usluge te ostvarenja planskih ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom.

Posebni ciljevi revizije su:

- provjeriti uspostavu pravnog i planskog okvira za učinkovito gospodarenje komunalnim otpadom
- ocijeniti ostvarenje planskih ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom
- provjeriti uspostavu sakupljanja i zbrinjavanja komunalnog otpada u skladu s propisima
- provjeriti uspostavu financiranja sustava gospodarenja komunalnim otpadom koji bi sve sudionike poticao na povećanje količina odvojeno prikupljenog komunalnog otpada
- ocijeniti uspostavu evidentiranja i praćenja podataka o komunalnom otpadu
- ocijeniti uspostavu nadzora nad gospodarenjem komunalnim otpadom
- provjeriti provedbu izobrazno-informativnih aktivnosti u području gospodarenja komunalnim otpadom te transparentnost i javnu dostupnost podataka o komunalnom otpadu.

METODE REVIZIJE

U skladu s prihvaćenim revizijskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI), revizija je planirana i obavljena na način koji osigurava potrebne revizijske dokaze i pruža razumnu osnovu za revizijske nalaze i zaključke te ostvarenje ciljeva revizije.

U fazi planiranja i pripreme za obavljanje revizije analizirana je pravna regulativa, javno objavljeni podaci o Društvu te podaci o komunalnom otpadu koje objavljuje Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (dalje u tekstu: Ministarstvo) te podaci o komunalnom otpadu objavljeni na mrežnim stranicama jedinice lokalne samouprave na čijem području Društvo obavlja javnu uslugu.

U provedbi postupaka revizije korištene su sljedeće metode:

- proučeni su i analizirani propisi te stručni i drugi dostupni materijali u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom
- analizirani su podaci iz izvješća o komunalnom otpadu, odlagalištima i odlaganju otpada koje objavljuje Ministarstvo i jedinice lokalne samouprave na čijem području Društvo obavlja javnu uslugu
- obavljen je uvid u informacijski sustav gospodarenja otpadom u Društvu i druge baze podataka te su analizirani navedeni podaci
- obavljani su sastanci / intervjui / elektronička prepiska s predstavnicima Društva

- na temelju odabranog uzorka provjerena je dokumentacija Društva u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom
- pribavljena su obrazloženja odgovornih osoba Društva o pojedinim aktivnostima u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom.

KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI

Za ocjenu učinkovitosti gospodarenja komunalnim otpadom u Društvu utvrđeni su kriteriji koji proizlaze iz zakona i drugih propisa te poduzetih aktivnosti Društva u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom. Kriteriji su utvrđeni prema područjima revizije: pravni i planski okvir, ostvarenje planskih ciljeva, sakupljanje i zbrinjavanje komunalnog otpada, financiranje sustava gospodarenja komunalnim otpadom, evidentiranje i praćenje podataka o komunalnom otpadu, nadzor postupanja s komunalnim otpadom te izobrazno-informativne aktivnosti i javne objave podataka o komunalnom otpadu.

Okosnicu revizije činilo je glavno pitanje:

– **Je li gospodarenje komunalnim otpadom u Društvu učinkovito?**

Revizijom su prikupljeni dokazi kako bi se odgovorilo na sljedeća potpitanja:

- Je li poslovanje Društva uspostavljeno u skladu s pravnim i planskim okvirom?
- Je li poslovanje Društva uspostavljeno tako da omogućava ostvarenje planskih ciljeva?
- Je li uspostavljeno sakupljanje i zbrinjavanje komunalnog otpada u skladu s propisima?
- Je li financiranje sustava gospodarenja komunalnim otpadom uspostavljeno tako da sve sudionike potiče na povećanje količina odvojeno prikupljenog komunalnog otpada?
- Je li uspostavljeno učinkovito evidentiranje i praćenje podataka o komunalnom otpadu?
- Je li uspostavljen učinkovit nadzor postupanja s komunalnim otpadom?
- Provode li se izobrazno-informativne aktivnosti te objavljuju li se podaci o komunalnom otpadu na mrežnim stranicama Društva kako bi bili transparentni i javno dostupni?

U tablici broj 1 daju se kriteriji za ocjenu učinkovitosti gospodarenje komunalnim otpadom, prema područjima revizije.

Tablica broj 1

**Kriteriji za ocjenu učinkovitosti,
prema područjima revizije**

Redni broj	Područja revizije	Kriteriji
1	2	
1.	Pravni i planski okvir gospodarenja komunalnim otpadom	<ul style="list-style-type: none"> ○ uspostavljen je pravni okvir gospodarenja komunalnim otpadom ○ doneseni su potrebni akti i planski dokumenti za uređenje sustava gospodarenja komunalnim otpadom ○ poslovnim planom Društva zasebno su planirane aktivnosti i ciljevi u vezi s gospodarenjem otpadom ○ utvrđeni su planski ciljevi u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom ○ ciljevi pridonose ostvarivanju ciljeva utvrđenih strateškim i planskim ciljevima na državnoj razini
2.	Ostvarenje ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom	<ul style="list-style-type: none"> ○ Društvo provodi mjere i aktivnosti predviđene planovima gospodarenja otpadom jedinica lokalne samouprave za koje je određen kao nositelj ili sunositelj ○ planirane aktivnosti obavljaju se u skladu s utvrđenim rokovima ○ postižu se utvrđeni ciljevi gospodarenja komunalnim otpadom ○ Društvo donosi godišnje izvještaje o poslovanju Društva ○ u godišnjim izvještajima o poslovanju iskazani su podaci vezani za djelatnost gospodarenja komunalnim otpadom
3.	Sakupljanje i zbrinjavanje komunalnog otpada	<ul style="list-style-type: none"> ○ Društvo ispunjava propisane uvjete za obavljanje djelatnosti gospodarenja otpadom ○ Društvo je ishodilo odgovarajuće dozvole za postupke gospodarenja otpadom ○ Društvo je upisano u propisane očevidnike za obavljanje djelatnosti gospodarenja otpadom ○ obavljanje javne usluge utvrđeno je važećim ugovorom o koncesiji ○ Društvo obavlja javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada i uslugu povezanu s javnom uslugom na području jedinica lokalne samouprave za koje je odlukama predstavničkih tijela određen za davatelja javne usluge ○ područje i način pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada utvrđeno je odlukama nadležnih tijela jedinica lokalne samouprave
4.	Financiranje sustava gospodarenja komunalnim otpadom	<ul style="list-style-type: none"> ○ cijena javne usluge utvrđena je na propisani način ○ prije primjene cjenika usluga pribavljena je suglasnost izvršnog tijela jedinice lokalne samouprave na koju se cjenik odnosi ○ u cijenu su uključeni troškovi nabave i održavanja opreme za prikupljanje otpada, prijevoza i obrade otpada, troškovi nastali radom reciklažnog dvorišta i mobilnog reciklažnog dvorišta, troškovi prijevoza i obrade glomaznog otpada koji se prikuplja u okviru javne usluge te vođenja propisanih evidencija i izvješćivanja u vezi s javnom uslugom ○ cijena usluge osigurava ekonomski održivo poslovanje društva te sigurnost, redovitost i kvalitetu usluge ○ Društvo je osiguralo knjigovodstveno vjerodostojno praćenje prihoda i rashoda djelatnosti gospodarenja komunalnim otpadom i organizacijsko razdvajanje obavljanja djelatnosti ○ Društvo ostvaruje prihode od odvojeno prikupljenog otpada
5.	Evidentiranje i praćenje podataka o komunalnom otpadu	<ul style="list-style-type: none"> ○ Društvo sastavlja propisanu dokumentaciju o otpadu ○ Društvo vodi propisane evidencije o prikupljenom komunalnom otpadu i odvojeno prikupljenom komunalnom otpadu ○ vodi se elektronički Očevidnik o nastanku i tijeku otpada (e-ONTO) ○ podaci u dokumentaciji o otpadu su potpuni, točni i vjerodostojni ○ podaci o otpadu dostavljaju se na propisanim izvješćima nadležnim tijelima te su dokumentirani i kontrolirani
6.		<ul style="list-style-type: none"> ○ provodi se upravljački nadzor obavljanja svih postupaka gospodarenja otpadom sukladno dozvoli za gospodarenje otpadom

Redni broj	Područja revizije	Kriteriji
1	2	
	Nadzor postupanja s komunalnim otpadom	<ul style="list-style-type: none"> ○ primjenjuju se upute za rad iz Elaborata gospodarenja otpadom i prati se njihova provedba ○ provodi se nadzor nad vođenjem dokumentacije o nastanku i tijeku otpada ○ provodi se nadzor nad dostavljanjem propisanih izvješća nadležnim tijelima
7.	Izobrazno-informativne aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ○ Društvo provodi izobrazno-informativne aktivnosti u vezi s odvojenim prikupljanjem komunalnog otpada ○ izobrazno-informativne aktivnosti provode se kontinuirano i u dovoljnoj mjeri ○ prati se učinak provedbe izobrazno-informativnih aktivnosti ○ Društvo na svojim mrežnim stranicama objavljuje informacije o lokacijama reciklažnih dvorišta i mobilnih reciklažnih dvorišta po naseljima, lokacijama spremnika za odvojeno prikupljanje komunalnog otpada postavljenim na javnoj površini te područjima u kojima se spremnici za odvojeno prikupljanje komunalnog otpada izravno ustupaju korisniku usluge ○ na mrežnim stranicama Društva objavljena je poveznica na mrežne stranice Narodnih novina na kojima su objavljeni Zakon o održivom gospodarenju i Uredba o gospodarenju komunalnom otpadu ○ na mrežnim stranicama Društva objavljene su odluke jedinica lokalne samouprave o načinu pružanja javne usluge za lokalne jedinice na čijem području Društvo obavlja djelatnost ○ na mrežnim stranicama Društva objavljeni su cjenici usluga za područja pojedinih jedinica lokalne samouprave ○ na mrežnim stranicama Društva istaknuta je obavijest o načinu podnošenja prigovora sukladno obvezama iz posebnog propisa kojim se uređuje zaštita potrošača

Gospodarenje komunalnim otpadom u Društvu ocjenjuje se **učinkovitim**, ako je poslovanje Društva uspostavljeno u skladu s pravnim i planskim okvirom te omogućava ostvarenje planskih ciljeva, uspostavljeno je obavljanje djelatnosti sakupljanja i zbrinjavanja komunalnog otpada u skladu s propisima, financiranje sustava uspostavljeno je tako da sve sudionike potiče na povećanje količina odvojeno prikupljenog komunalnog otpada, uspostavljeno je evidentiranje i praćenja podataka o komunalnom otpadu i izvješćivanje, uspostavljen je učinkovit nadzor postupanja s komunalnim otpadom, provode se izobrazno-informativne aktivnosti te transparentno i javno objavljuju podaci o komunalnom otpadu na mrežnim stranicama Društva.

Gospodarenje komunalnim otpadom u Društvu ocjenjuje se **učinkovitim, pri čemu su potrebna određena poboljšanja**, ako su utvrđeni određeni propusti koji ne utječu bitno na gospodarenje komunalnim otpadom.

Gospodarenje komunalnim otpadom u Društvu ocjenjuje se **djelomično učinkovitim** ako su utvrđene nepravilnosti i propusti koji utječu na učinkovito gospodarenje komunalnim otpadom i provedbu aktivnosti te su potrebna značajna poboljšanja.

Gospodarenje komunalnim otpadom u Društvu ocjenjuje se **neučinkovitim**, ako su utvrđene nepravilnosti i propusti koji bitno utječu na učinkovito gospodarenje komunalnim otpadom i provedbu aktivnosti te su potrebna značajnija poboljšanja, kako bi se provodili u skladu s načelima ekonomičnosti, djelatvornosti i svrsishodnosti.

PRAVNI I PLANSKI OKVIR GOSPODARENJA KOMUNALNIM OTPADOM

Gospodarenje komunalnim otpadom u Republici Hrvatskoj uređeno je nacionalnim propisima, međunarodnim ugovorima i aktima EU-a te strateškim i planskim dokumentima vezanim za područje gospodarenja komunalnim otpadom¹.

Društvo je pri gospodarenju komunalnim otpadom obvezno postupati u skladu s propisima, od kojih je najznačajniji Zakon o održivom gospodarenju otpadom (Narodne novine 94/13, 73/17, 14/19 i 98/19), koji je bio na snazi tijekom 2019. i 2020.² Navedenim Zakonom utvrđene su mjere za sprječavanje ili smanjenje štetnog djelovanja otpada na ljudsko zdravlje i okoliš na način smanjenja količina otpada u nastanku i/ili proizvodnji te se uređuje gospodarenje otpadom bez uporabe rizičnih postupaka po ljudsko zdravlje i okoliš, uz korištenje vrijednih svojstava otpada.

Pod pojmom gospodarenje otpadom smatraju se djelatnosti sakupljanja, prijevoza, oporabe i zbrinjavanja i druge obrade otpada, uključujući nadzor nad tim postupcima i nadzor i mjere koje se provode na lokacijama nakon zbrinjavanja otpada te radnje koje poduzimaju trgovac otpadom ili posrednik. Navedenim Zakonom utvrđen je red prvenstva u gospodarenju otpadom: 1. sprječavanje nastanka otpada, 2. priprema za ponovnu uporabu, 3. recikliranje, 4. drugi postupci oporabe, npr. energetska oporaba i 5. zbrinjavanje otpada.

Prema odredbama navedenog Zakona, izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je na svom području, između ostalog, osigurati obavljanje javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada³ i usluge povezane s javnom uslugom te odvojeno prikupljanje problematičnog otpada, otpadnog papira i kartona, metala, stakla, plastike i tekstila, krupnog (glomaznog) komunalnog otpada na način propisan navedenim Zakonom i provedbenim propisima. Javna usluga prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada te usluga povezana s javnom uslugom podrazumijeva prikupljanje tog otpada na određenom području pružanja usluge putem spremnika od pojedinih korisnika i prijevoz tog otpada do ovlaštene osobe za obradu tog otpada i smatra se uslugom od općeg interesa, a pruža ju davatelj javne usluge. Javnu uslugu može obavljati trgovačko društvo koje osniva jedinica lokalne samouprave u kojem drži većinski dio dionica, odnosno udjela, javne ustanove koje osniva jedinica lokalne samouprave te pravne i fizičke osobe na temelju ugovora o koncesiji, a davatelj javne usluge utvrđuje se odlukom predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave.

Odredbama Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom (Narodne novine 50/17, 84/19 i 14/20 – Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske) detaljnije je uređen sadržaj odluke o načinu pružanja javne usluge, način gospodarenja komunalnim otpadom odnosno standardi u sakupljanju komunalnog otpada u okviru javne usluge, obveze davatelja i korisnika javne usluge u vezi s odvojenim prikupljanjem komunalnog otpada (otpadnog papira, metala, stakla, plastike, tekstila, problematičnog otpada i glomaznog otpada) i prostorni razmještaj reciklažnih dvorišta.

¹ Prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, komunalni otpad je otpad nastao u kućanstvu i otpad koji je po prirodi i sastavu sličan otpadu iz kućanstva, osim proizvodnog otpada i otpada iz poljoprivrede i šumarstva.

² U srpnju 2021. na snagu je stupio novi Zakon o gospodarenju otpadom (Narodne novine 84/21), kojim se uređuje gospodarenje otpadom u Republici Hrvatskoj. Stupanjem na snagu navedenog Zakona prestao je biti na snazi Zakon o održivom gospodarenju otpadom.

³ Prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, biorazgradivi komunalni otpad je komunalni otpad koji u svom sastavu sadrži otpad koji se može razgraditi biološkim aerobnim ili anaerobnim postupkom. Biootpad je biološki razgradiv otpad iz vrtova i parkova, hrana i kuhinjski otpad iz kućanstava, restorana, ugostiteljskih i maloprodajnih objekata i slični otpad iz proizvodnje prehrambenih proizvoda.

Nadalje, način izračuna granične količine miješanog komunalnog otpada za određena razdoblja, način i uvjeti određivanja i obračuna naknade za gradnju građevina za gospodarenje komunalnim otpadom, način obračuna poticajne naknade za smanjenje količine miješanog komunalnog otpada, vođenje evidencije o preuzetom komunalnom otpadu te način utvrđivanja cijene javne usluge. Prema odredbama Uredbe, kao usluga povezana s javnom uslugom utvrđeno je odvojeno prikupljanje komunalnog otpada putem reciklažnog dvorišta, mobilnog reciklažnog dvorišta, spremnika na javnim površinama i kod korisnika usluge te odvojeno prikupljanje krupnog (glomaznog) komunalnog otpada, a kao reciklabilni komunalni otpad otpadna plastika, otpadni metal i staklo te kad je to prikladno i druge vrste otpada koje su namijenjene recikliranju (npr. otpadni tekstil, otpadno drvo).

Odredbama Pravilnika o gospodarenju otpadom (Narodne novine 117/17), propisani su uvjeti za gospodarenje otpadom, poslovi osobe odgovorne za gospodarenje otpadom, način rada reciklažnog dvorišta, sadržaj obrasca zahtjeva za izdavanje, odnosno izmjenu dozvole, oblik i sadržaj obrasca dozvole, način izračuna iznosa osiguranja od štete koja može nastati kao posljedica gospodarenja otpadom, sadržaj Elaborata gospodarenja otpadom, uvjeti za sustav upravljačkog nadzora metoda, izgled i sadržaj obavijesti o namjeri ishoda dozvole te izgled i sadržaj oznake s osnovnim podacima o otpadu i djelatnosti iz dozvole. Nadalje, propisan je sadržaj, način vođenja, način upisa te sadržaj i izgled potvrde o upisu u očevidnik prijevoznika otpada, očevidnik posrednika u gospodarenju otpadom, očevidnik trgovaca otpadom, očevidnik reciklažnih dvorišta, očevidnik određenih osoba koje skladište vlastiti proizvodni otpad i očevidnik energetskih oporabitelja određenog otpada, izgled i način dostave obrasca o statusu obavljanja djelatnosti te način izračuna visine police osiguranja ili jamstva banke za pošiljke otpada koje podliježu notifikacijskom postupku, sadržaj i izgled obrasca za dostavu podataka o masi biorazgradivog komunalnog otpada odloženog na odlagalište, sadržaj i izgled obrasca o masi otpada odloženog na neusklađeno odlagalište, obrazac pratećeg lista proizvođača i posjednika otpada te uvjeti i način vođenja očevidnika o nastanku i tijeku otpada.

Nadalje, propisan je način vođenja i dostave podataka u taj očevidnik, rokovi za dostavu podataka, obrazac plana gospodarenja otpadom proizvođača otpada, oblik, struktura, sadržaj, način vođenja, rada i dostave podataka u mrežnu aplikaciju za vođenje očevidnika o nastanku i tijeku otpada, način obračuna troškova koji nastaju radom te mrežne aplikacije i dostupnost podataka sadržanih u toj mrežnoj aplikaciji.

Odredbama Pravilnika o gospodarenju otpadom (Narodne novine 81/20), koji je na snagu stupio u srpnju 2020., propisani su uvjeti za gospodarenje otpadom, poslovi osobe odgovorne za gospodarenje otpadom, način rada reciklažnog dvorišta, sadržaj, način vođenja te sadržaj rješenja o upisu u Očevidnik prijevoznika otpada, Očevidnik posrednika u gospodarenju otpadom, Očevidnik trgovaca otpadom, Očevidnik reciklažnih dvorišta, Očevidnik uvoznika otpada koji ne podliježe notifikacijskom postupku, Očevidnik izvoznika otpada koji ne podliježe notifikacijskom postupku i Očevidnik uporabe otpada za koju nije potrebno ishoditi dozvolu za gospodarenje otpadom, Očevidnik nusproizvoda, Očevidnik ukidanja statusa otpada te izgled i način dostave obrasca o statusu obavljanja djelatnosti, postupci uporabe, način izvođenja uporabe te vrste i količine otpada za koje nije potrebno ishoditi dozvolu za gospodarenje otpadom i pojedinsti financijskog jamstva te način postupanja ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša i nadležnog upravnog tijela u vezi s financijskim jamstvom, sadržaj obrasca zahtjeva za izdavanje ili izmjenu dozvole za gospodarenje otpadom, oblik i sadržaj obrasca dozvole za gospodarenje otpadom, način izračuna iznosa osiguranja ili jamstva banke za pošiljku otpada koja podliježe notifikacijskom postupku, sadržaj Elaborata gospodarenja otpadom, uvjeti za sustav upravljačkog nadzora metoda te izgled i sadržaj oznake s osnovnim podacima o otpadu i djelatnosti iz dozvole.

Nadalje, propisan je sadržaj i izgled obrasca za dostavu podataka o masi biorazgradivog komunalnog otpada odloženog na odlagalište te rokovi za dostavu podataka i obrazac pratećeg lista, oblik, izgled i način vođenja Očevidnika o nastanku i tijeku otpada, način vođenja i dostave podataka u taj očevidnik, oblik, struktura, sadržaj, način vođenja, rada i dostave podataka u mrežnu aplikaciju za vođenje Očevidnika o nastanku i tijeku otpada, način obračuna troškova koji nastaju radom te mrežne aplikacije i dostupnost podataka sadržanih u toj mrežnoj aplikaciji.

Vrste komunalnog otpada utvrđene su Pravilnikom o katalogu otpada (Narodne novine 90/15), prema kojem je otpad razvrstan u numerički označene grupe i podgrupe prema djelatnostima i tehnološkim procesima u kojima nastaje te nazivima otpada, odnosno vrstama tvari ili predmeta koje imaju status otpada.

Prema navedenom Pravilniku, komunalni otpad svrstan je u grupu 20, u tri podgrupe: 20 01 odvojeno prikupljeni sastojci komunalnog otpada, osim odvojeno prikupljene ambalaže iz komunalnog otpada (30 vrsta otpada), 20 02 otpad iz vrtova i parkova, uključujući otpad s groblja (tri vrste otpada) i 20 03 ostali komunalni otpad (sedam vrsta otpada, između kojih i miješani komunalni otpad), a odvojeno prikupljena ambalaža iz komunalnog otpada svrstana je u grupu 15, podgrupu 15 01 (deset vrsta otpada).

Prema odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom, planski dokumenti u gospodarenju otpadom su Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, Plan sprječavanja nastanka otpada i planovi gospodarenja otpadom jedinica lokalne samouprave. Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske određuje i usmjerava gospodarenje otpadom te se na temelju analize postojećeg stanja na području gospodarenja otpadom i ciljeva gospodarenja otpadom utvrđenih navedenim Zakonom i propisanih ciljeva za pojedine sustave gospodarenja posebnim kategorijama otpada određuju mjere za unaprjeđivanje postupaka pripreme za ponovnu uporabu, recikliranje i drugih postupaka oporabe i zbrinjavanja otpada.

Planovi gospodarenja otpadom jedinica lokalne samouprave moraju biti usklađeni s odredbama navedenog Zakona, propisa donesenih na temelju navedenog Zakona i Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, a između ostalog, obvezno moraju sadržavati analizu i ocjenu stanja i potreba u gospodarenju otpadom na području jedinice lokalne samouprave, podatke o vrstama i količinama proizvedenog otpada, odvojeno prikupljenog otpada, odlaganju komunalnog i biorazgradivog otpada te ostvarivanju ciljeva, mjere prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada, mjere odvojenog prikupljanja otpadnog papira, metala, stakla i plastike te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada, popis projekata važnih za provedbu odredaba Plana, organizacijske aspekte, izvore i visinu financijskih sredstava za provedbu mjera gospodarenja otpadom te rokove i nositelje izvršenja Plana.

U siječnju 2017., na temelju Zakona o održivom gospodarenju otpadom, Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o donošenju Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. (Narodne novine 3/17 i 1/22) (dalje u tekstu: Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022.), u privitku koje se nalazi navedeni Plan. U svibnju 2017. Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o implementaciji Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. U navedenom Planu navedene su mjere koje je potrebno provesti za ostvarenje ciljeva. Za svaku mjeru određene su aktivnosti i podaktivnosti, nositelji provedbe mjere, izvori financiranja, cilijane vrijednosti te rok provedbe.

U tablici broj 2 daju se ciljevi u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom koje je potrebno postići do 2022. u odnosu na 2015., prema navedenom Planu, a u čijem ostvarenju sudjeluju Društvo i jedinice lokalne samouprave.

Tablica broj 2

Ciljevi u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom koje je potrebno postići do 2022. u odnosu na 2015.

Redni broj	Cilj	Podcilj	Opis
1.	Cilj 1: Unaprijediti sustav gospodarenja komunalnim otpadom	Cilj 1.1.	Smanjiti ukupnu količinu proizvedenog komunalnog otpada za 5,0 %
		Cilj 1.2.	Odvojeno prikupiti 60,0 % mase proizvedenog komunalnog otpada (prvenstveno papir, staklo, plastika, metal, biootpad i drugo)
		Cilj 1.3.	Odvojeno prikupiti 40,0 % mase proizvedenog biootpada koji je sastavni dio komunalnog otpada
		Cilj 1.4.	Odložiti na odlagališta manje od 25,0 % mase proizvedenog komunalnog otpada
2.	Cilj 5: Kontinuirano provoditi izobrazno-informativne aktivnosti		

GOSPODARENJE KOMUNALNIM OTPADOM U TRGOVAČKOM DRUŠTVU KOMUNALAC D.O.O., SLAVONSKI BROD

Društvo je osnovano u prosincu 1989. odlukom bivše Skupštine općine Slavonski Brod kao komunalno poduzeće za uklanjanje otpadnih voda, odvoz smeća i slične djelatnosti. U lipnju 1991. upisana je u sudski registar promjena tvrtke u Javno poduzeće Komunalac s potpunom odgovornošću. Rješenjem Trgovačkog suda u Slavonskom Brodu od 2. listopada 1997. upisana je promjena oblika organiziranja javnog poduzeća u trgovačko društvo i usklađenje s odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu pod nazivom Komunalac, društvo s ograničenom odgovornošću. Osnivač, član i vlasnik Društva je Grad Slavonski Brod. Sjedište Društva je Ulica Stjepana pl. Horvata 38, Slavonski Brod. Od 15. siječnja 2018. direktor Društva je Pero Jelinić, a od 2. studenoga 2021. i u vrijeme obavljanja revizije direktor Društva je Krunoslav Janjić.

Tijela Društva su: Skupština, Nadzorni odbor i Uprava. Skupštinu čini član Društva. Gradonačelnik Grada Slavenskog Broda imenuje i razrješuje predstavnika u Skupštini Društva. Skupština odlučuje o financijskim izvješćima (uporabi dobiti i/ili pokrivanju gubitka), izboru i opozivu članova Nadzornog odbora, imenovanju i opozivu Uprave Društva i drugim pitanjima u skladu sa zakonom. Nadzor nad vođenjem poslova Društva obavlja Nadzorni odbor, koji ima pet članova s mandatom od četiri godine. Uprava Društva sastoji se od jednog direktora čiji mandat traje četiri godine.

Društvo obavlja sljedeće djelatnosti: uslužne djelatnosti u biljnoj proizvodnji, proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda, ostali kopneni prijevoz, prateće i pomoćne djelatnosti u prijevozu, djelatnost putničkih agencija, pogrebne i srodne djelatnosti, građenje, projektiranje i nadzor, kupnja i prodaja roba, obavljanje trgovačkog posredovanja na domaćem i inozemnom tržištu, djelatnost pružanja kolodvorskih usluga na autobusnim i teretnim kolodvorima, organiziranje rekreacijskih parkova i bazena za kupanje, športskih, kulturnih i zabavnih manifestacija i djelatnosti, javni, cestovni prijevoz putnika i tereta u unutarnjem i međunarodnom prometu, održavanje parkirališta, prometnica i javnih gradskih površina, ucrtavanje horizontalne prometne signalizacije, djelatnost druge obrade otpada, djelatnost posredovanja u gospodarenju otpadom, djelatnost prijevoza otpada, djelatnost sakupljanja otpada, djelatnost trgovanja otpadom, djelatnost zbrinjavanja otpada, djelatnost gospodarenja otpadom, djelatnost ispitivanja i analize otpada te slične djelatnosti.

U području gospodarenja otpadom Društvo je u 2019. i 2020. obavljalo javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada, reciklabilnog otpada, glomaznog otpada, problematičnog otpada i građevinskog otpada.

Unutarnje ustrojstvo i način rada regulirani su Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu iz 2014. te izmjenama i dopunama navedenog Pravilnika iz 2015., 2016., 2017., 2018. i 2021. Pravilnikom se uređuje unutarnje ustrojstvo, uvjeti za obavljanje poslova u skladu s potrebama načina rada, ustroj sastava Društva, sistematizacija poslova prema vrsti i drugim mjerilima te posebnim uvjetima koje radnik mora ispunjavati za obavljanje poslova i drugo. U okviru Radne jedinice Zajedničke službe ustrojen je ured direktora. Ustrojeno je šest radnih jedinica i 13 organizacijskih sustava i službi Društva: Radna jedinica Higijena, Radna jedinica Zelenilo i čistoća (koju čini Jedinica zelenilo, Jedinica čistači, Jedinica rasadnik, Jedinica pauk i Sklonište za životinje), Radna jedinica Gradska tržnica, Radna jedinica Gradsko groblje (koju čini Organizacijska jedinica ukop, Organizacijska jedinica klesari, Organizacijska jedinica pogrebna agencija i Organizacijska jedinica uprava groblja), Radna jedinica Autobusni kolodvor i Radna jedinica Zajedničke službe (koju čine Opća i pravna službe, Financijsko-računovodstvena služba, Služba marketinga i komercijale te Služba zaštite okoliša). Navedenim Pravilnikom utvrđeni su poslovi i uvjeti kojima trebaju udovoljavati zaposleni s potrebnim brojem zaposlenika na pojedinom radnom mjestu. Godišnjim planovima poslovanja Društva planira se potreban broj zaposlenika. Za 2020. bio je planiran 221 zaposlenik, a koncem 2020. bilo je zaposleno 217 zaposlenika, što je 1,81 % manje od plana za 2020. Koncem 2020. bilo je 60 zaposlenika koji su radili na poslovima javne usluge i usluge povezane s javnom uslugom prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada.

Jedinica lokalne samouprave na području na kojem Društvo obavlja javnu uslugu te uslugu povezanu s javnom uslugom (Grad Slavonski Brod) donijela je plan gospodarenja otpadom kojim su utvrđeni ciljevi gospodarenja otpadom za šestogodišnje razdoblje.

Ciljevi u planovima gospodarenja otpadom usklađeni su s ciljevima utvrđenim Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. Planom gospodarenja otpadom Grada utvrđene su mjere i aktivnosti za ostvarenje ciljeva. Društvo je za pojedine mjere određeno kao nositelj ili sunositelj provedbe.

Društvo je za 2019. i 2020. donijelo godišnje planove poslovanja kojima je za prethodno razdoblje utvrđen broj zaposlenih radnika, tehnička opremljenost Društva, način rada na odlagalištu Vijuš-jug, zbrinjavanje građevinskog otpada koji sadrži azbest, potreba za izgradnjom trećeg reciklažnog dvorišta, plan gospodarenja otpadom (miješani komunalni i miješani biorazgradivi otpad, reciklabilni otpad, problematični otpad, glomazni otpad i drugi otpad) te primjena novog cjenika odvoza otpada. Na temelju navedenih podataka sastavljen je plan prihoda, plan rashoda i rezultat poslovanja za 2019. i 2020.

U vezi s gospodarenjem otpadom, poslovnim planom Društva za 2019. planirane su aktivnosti koje je potrebno provesti u 2019., a odnose se na izgradnju kompostirnice, izgradnju pogona za sekundarno odvajanje primarno prikupljenog korisnog otpada, proširenje kazete za komunalni otpad, nastavak čipiranja kanti za komunalni otpad zapremnine 120 l, nabavu potrebnih kanti za biorazgradivi otpad, postavljanje mobilnih reciklažnih dvorišta, uspostavu trećeg reciklažnog dvorišta te nabavu dva kamiona smećara i jednog kamiona podizača.

U planu poslovanja za 2020. planirane su aktivnosti u vezi s gospodarenjem otpadom, koje se odnose na povećanje broja zaposlenika, izgradnju četiri plohe za odlaganje komunalnog otpada, nabavu tri kamiona autosmećara, ishođenje građevinske dozvole za zbrinjavanje građevinskog otpada koji sadrži azbest, izgradnju trećeg reciklažnog dvorišta te izgradnju kompostane i sortirnice.

Planovima poslovanja za 2019. i 2020. opisno su planirane aktivnosti u vezi s gospodarenjem otpadom, ali nisu planirani iznosi po vrstama ulaganja i ukupno ni izvori iz kojih će se navedena ulaganja provoditi, osim za nabavu spremnika za biorazgradivi otpad te izgradnju kompostane i sortirnice za koju je predviđeno sufinanciranje iz sredstava Grada i Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Državni ured za reviziju preporučuje godišnjim planom poslovanja zasebno i po vrstama ulaganja planirati investicijske aktivnosti gospodarenja otpadom.

U donesenim godišnjim planovima poslovanja Društva za 2019. i 2020. navedeno je da se zbog prikupljanja razvrstanog i reciklabilnog otpada i odlaganja otpada u Regionalnom centru za odlaganje Šagulje očekuje smanjenje količine miješanog komunalnog otpada u godišnjoj količini komunalnog otpada odnosno da se planira smanjenje ukupnih količina komunalnog otpada koji će se predavati na obradu, što će rezultirati povećanjem postotka odvojeno prikupljenog korisnog otpada.

Prema financijskim izvještajima za 2019., Društvo je u 2019. ostvarilo ukupne prihode u iznosu od 30.881.108,00 kn, ukupne rashode u iznosu od 30.474.915,00 kn te je ostvarilo dobit prije oporezivanja u iznosu od 406.193,00 kn. Najznačajnije prihode Društvo ostvaruje od djelatnosti gospodarenja otpadom (prihodi Radne jedinice Higijena), koji su u 2019. ostvareni u iznosu od 14.117.805,00 kn, što je 45,7 % ukupnih prihoda. Isto tako, najznačajnije rashode u iznosu od 9.876.520,00 kn ostvarilo je od djelatnosti gospodarenja otpadom, što je 32,4 % ukupno ostvarenih rashoda za 2019.

Prema financijskim izvještajima za 2020., ostvareni su ukupni prihodi u iznosu od 28.552.270,00 kn, ukupni rashodi u iznosu od 34.287.462,00 kn te je ostvaren gubitak prije oporezivanja u iznosu od 5.735.192,00 kn. Najznačajnije prihode Društvo ostvaruje od djelatnosti gospodarenja otpadom (prihodi Radne jedinice Higijena), koji su u 2020. ostvareni u iznosu od 13.486.579,00 kn, što je 47,2 % ukupnih prihoda.

Isto tako, najznačajnije rashode u iznosu od 11.553.737,00 kn ostvarilo je od djelatnosti gospodarenja otpadom, što je 33,7 % ukupno ostvarenih rashoda za 2020.

Društvo nije donijelo strateški plan kojim bi se za određeno razdoblje definirali dugoročni ciljevi Društva. Strateškim planom potrebno je, između ostalog, u okviru nadležnosti Društva, utvrditi ciljeve, mjere i aktivnosti u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom kako je to utvrđeno Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. odnosno ciljevima koje je potrebno postići do 2035. prema Zakonu o gospodarenju otpadom koji je stupio na snagu u srpnju 2021.

Državni ured za reviziju preporučuje donijeti strateški plan Društva kojim bi se, između ostalog, planirali ciljevi te mjere i aktivnosti za ostvarenje planiranih ciljeva u gospodarenju otpadom utvrđenih na državnoj razini.

Ostvarenje planskih ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom

Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske i Planom gospodarenja otpadom Grada na čijem području Društvo obavlja javnu uslugu određeni su ciljevi za gospodarenje otpadom koje je potrebno postići do 2022. u odnosu na 2015.

Revizijom je obuhvaćena količina komunalnog otpada koja je sakupljena u okviru javne usluge i usluga povezanih s javnom uslugom. Ukupno proizvedenu količinu komunalnog otpada na razini Republike Hrvatske Ministarstvo izračunava tako da količini komunalnog otpada sakupljenog u organizaciji jedinica lokalne samouprave pribraja dodatno utvrđene količine i procjene te količine sakupljene putem trgovine na malo. Navedene dodatno utvrđene količine i procjene te količine sakupljene putem trgovine na malo nisu obuhvaćene revizijom.

Vezano za cilj smanjenja ukupne količine komunalnog otpada za 5,0 % u Republici Hrvatskoj u odnosu na ukupno proizvedenu količinu komunalnog otpada u 2015., utvrđeno je da se na razini Društva u 2019. na području Grada Slavenskog Broda, gdje Društvo obavlja javnu uslugu, smanjila sakupljena količina komunalnog otpada za 17,9 %, a u 2020. za 21,2 %.

Tijekom 2015. u okviru javne usluge Društva ukupno je sakupljeno 17 099,050 t komunalnog otpada, u 2019. sakupljeno je 14 032,670 t ili 17,9 % manje nego u 2015., a u 2020. sakupljeno je 13 569,140 t ili 20,6 % manje nego u 2015.

Osim navedenog, ukupno sakupljena količina otpada u 2019. smanjila se za 17,9 % u odnosu na 2015., u 2020. smanjila se za 3,3 % u odnosu na 2019., dok je stopa odvojenog prikupljanja komunalnog otpada u 2020. smanjena za 2,9 % u odnosu na 2019.

Vezano za cilj odvojenog prikupljanja 60,0 % komunalnog otpada (prvenstveno papir, staklo, plastika, metal, biootpad i drugo) do 2022., revizijom je utvrđeno da je u 2019. u okviru javne usluge odvojeno prikupljeno 35,0 % komunalnog otpada, a u 2020. odvojeno je prikupljeno 35,8 % komunalnog otpada. U podatke za 2020. uključeni su i podaci o odvojeno prikupljenom otpadu za novootvoreno reciklažno dvorište Stanka Vraza 2c.

Jedan od ciljeva za gospodarenje otpadom koje je potrebno postići do 2022. je odvojeno prikupiti 40,0 % mase proizvedenog biootpada⁴ koji je sastavni dio komunalnog otpada. Za praćenje ostvarenja navedenog cilja potrebno je, osim količine odvojeno prikupljenog biootpada, utvrditi i masu proizvedenog biootpada. Prema Izvješću o komunalnom otpadu Ministarstva, udjel biootpada u miješanom komunalnom otpadu na razini Republike Hrvatske iznosi 37,06 %, koji je izračunan temeljem utvrđenog sastava miješanog komunalnog otpada u Republici Hrvatskoj uzimajući u obzir sljedeće sastavnice: vrtni otpad (5,68 %), kuhinjski otpad (30,93 %) te koža/kosti (0,45 %).

Društvo u 2019. i 2020. nije obavljalo analizu sastava komunalnog otpada kojom bi se utvrdila ukupna količina biootpada, odnosno udjel biootpada koji je odvojeno prikupljen u odnosu na količinu proizvedenog biootpada, zbog čega je onemogućeno praćenje ostvarenja cilja iz planova gospodarenja otpadom.

Revizijom je utvrđeno da Društvo na području Grada u kojem obavlja javnu uslugu i uslugu povezanu s javnom uslugom nije uspostavilo odvojeno prikupljanje svih vrsta biootpada, osim miješanog biootpada koji se u 2020. prikupljao u jednom naselju Grada (Ante Starčević) s 2 364 korisnika, biootpada nastalog iz vrtova i parkova i biootpada s tržnica. Prema podacima odgovorne osobe Društva, u 2019. odvojeno je prikupljeno 2 550,600 t biootpada, dok je 2 182,650 t biootpada prikupljeno u 2020., što je smanjenje za 367,950 t ili 14,4 % u odnosu na 2019.

U vezi s ciljem u sustavu gospodarenja komunalnim otpadom koji se odnosi na odlaganje na odlagališta manje od 25,0 % mase proizvedenog komunalnog otpada, Društvo ne raspolaže navedenim podacima jer sav komunalni otpad koji sakupi odvozi na odlagalište otpada. Jedna od mjera za postizanje cilja (odložiti na odlagališta manje od 25,0 % mase komunalnog otpada) je i praćenje udjela biorazgradivog otpada u miješanom komunalnom otpadu. Prema Uredbi o gospodarenju komunalnim otpadom, biorazgradivi komunalni otpad u okviru javne usluge je biootpad i otpadni papir i karton. Prema Pravilniku o gospodarenju otpadom, udjel biorazgradive sastavnice u biorazgradivom otpadu određuje se analizom otpada ili se određuje iz tablice koja je sastavni dio navedenog pravilnika (Dodatak XIII). Prema navedenoj tablici, udjel biorazgradivog otpada u sastavu miješanog komunalnog otpada je 65,0 %.

Prema podacima odgovorne osobe Društva, u 2019. ukupno je sakupljeno 14 032,670 t komunalnog otpada, od čega je Društvo 12 817,050 t ili 91,3 % komunalnog otpada predalo na odlagalište, 1 187,160 t ili 8,5 % predano je oporabiteljima na daljnju uporabu, a 28,460 t ili 0,2 % upućeno je na ostale postupke uporabe.

Komunalni otpad predan na odlagalište dijelom je uskladišten, a dijelom predan na daljnju mehaničko-biološku obradu (miješani komunalni otpad od 9 124,700 t predan je na odlagalište – plohu za miješani komunalni otpad, 2 550,600 t biorazgradivog otpada predano je na odlagalište – plohu za biorazgradivi otpad, dok je dio glomaznog otpada ukupne količine od 970,900 t privremeno uskladišten u pretprostoru odlagališta, a dio je samljeven radi nasipanja dijela tijela odlagališta.

⁴ Biootpad je biološki razgradiv otpad iz vrtova i parkova, hrana i kuhinjski otpad iz kućanstava, restorana, ugostiteljskih i maloprodajnih objekata i slični otpad iz proizvodnje prehrambenih proizvoda. Obuhvaća sljedeće ključne brojeve otpada: 20 01 08 (biorazgradivi otpad iz kuhinja i kantina), 20 01 25 (jestiva ulja i masti), 20 02 01 (biorazgradivi otpad iz vrtova i parkova) i 20 03 02 (otpad s tržnica).

U 2020. ukupno je sakupljeno 13 569,140 t komunalnog otpada, od čega je Društvo 12 079,520 t ili 89,0 % komunalnog otpada predalo na odlagalište, 1 264,170 t ili 9,3 % predano je oporabiljima na daljnju uporabu, a 225,450 t ili 1,7 % upućeno je na ostale postupke uporabe. Komunalni otpad predan na odlagalište dijelom je uskladišten, a dijelom upućen na daljnju mehaničko-biološku obradu, od čega je 0,220 t metalnog otpada privremeno uskladišteno, 0,520 t upućeno je na druge postupke obrade, 2 022,650 t biorazgradivog otpada odloženo je na odlagalište – plohu za biorazgradivi otpad, dok je 989,730 t glomaznog otpada samljeveno radi nasipanja tijela odlagališta.

Državni ured za reviziju mišljenja je da se na području Grada, u okviru javne usluge i usluge povezane s javnom uslugom, ne ostvaruju u dovoljnoj mjeri utvrđeni ciljevi gospodarenja komunalnim otpadom koji se odnose na smanjenje ukupne količine komunalnog otpada, odvojeno prikupljenog komunalnog otpada i odvojeno prikupljenog biootpada. Za provedbu utvrđenih ciljeva potrebno je i nadalje ulagati u opremu i vozila za prikupljanje odvojenih vrsta otpada te infrastrukturu kao što je izgradnja sortirnice i kompostirnice, dovoljnog broja reciklažnih dvorišta i postrojenja za biološku obradu odvojeno prikupljenog otpada te druge mjere utvrđene planovima gospodarenja otpadom, što je u nadležnosti jedinice lokalne samouprave.

Društvo Gradu, na čijem području obavlja javnu uslugu, dostavlja godišnje podatke iz svog djelokruga, a koje se odnose na mjere i aktivnosti za postizanje ciljeva utvrđenih u planovima gospodarenja otpadom Grada. Društvo u okviru svojih nadležnosti aktivno sudjeluje u provedbi mjera i aktivnosti za postizanje utvrđenih ciljeva. U sklopu javne usluge, osim miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada, Društvo je organiziralo odvojeno prikupljanje vrijednih vrsta otpada (reciklabilni komunalni otpad) te problematičnog i krupnog (glomaznog) otpada. Također, Društvo upravlja s tri reciklažna dvorišta na području Grada u kojima se odvojeno prikuplja otpad. Tijekom 2020. Društvo je putem Fonda i Grada nabavilo 25 494 spremnika, od čega 12 747 spremnika od 80 l za odvojeno prikupljanje biootpada te 12 747 spremnika od 240 l za odvojeno prikupljanje plastike. Prema dostavljenom obrazloženju odgovorne osobe Društva, Društvo je spremnike dodijelilo krajnjim korisnicima koncem 2021. i početkom 2022. Osim navedenog, Društvo je u siječnju 2017. donijelo Cjenik usluga prikupljanja, odvoza i odlaganja otpada po volumenu posude za domaćinstva i gospodarske subjekte, prema kojem se troškovi pružanja javne usluge određuju razmjerno volumenu posude miješanog komunalnog otpada u obračunskom razdoblju, pri čemu je kriterij količine otpada volumen spremnika otpada i broj pražnjenja spremnika, a obračunsko razdoblje čini jedan mjesec. U lipnju 2020. donijelo je cjenik odlaganja otpada na odlagalištu za građevinski, glomazni i zeleni otpad za poslovne subjekte i građane, pri čemu je kriterij status subjekta te količina i vrsta dostavljenog otpada.

Prema podacima iz Izvješća o poslovanju Društva za 2019., odlagalište Vijuš-jug je sanirano aktivno odlagalište u vlasništvu Društva na kojemu se obavlja odlaganje otpada s područja Grada. Prema podacima odgovorne osobe Društva, kapacitet aktivne plohe – kazete za odlaganje miješanog komunalnog otpada na odlagalištu dovoljan je za odlaganje otpada do konca 2020., nakon čega se otpad odlaže na četiri nove plohe – kazete. Izgradnju novih ploha – kazeta sufinanciraju Fond i Grad. Tijekom 2019. ishođena je građevinska dozvola. Društvo je u 2019. saniralo sedam divljih odlagališta otpada, pri čemu je sakupljeno i odloženo na odlagalište 76 250 kg otpada.

Prema podacima iz Izvješća o poslovanju Društva za 2020., prikupljanje otpada obavlja se prema unaprijed utvrđenom rasporedu. U petodnevnom radnom tjednu otpad prikuplja sedam do osam kamiona – smećara i dva kamiona podizača kontejnera kojima se prikuplja miješani komunalni i miješani biorazgradivi otpad. Grad je Društvu predao na upravljanje reciklažno dvorište Stanka Vraza 2c, za priručno sortiranje reciklabilnog otpada, o čemu je u lipnju 2020. sastavljen zapisnik o predaji objekta. Građanima su u individualnom stanovanju podijeljene kante od 120 l za papir i karton te vrećice za staklo i plastiku. Za zgrade zajedničkog stanovanja postavljeno je oko 110 zelenih otoka s po jednim kontejnerom od 1 100 l za papir, staklo i plastiku te kante od 370 l za metal. Društvo je u travnju 2020. organiziralo godišnju akciju prikupljanja 356 t glomaznog otpada na mjestu nastanka, a tijekom cijele godine prikupljeno je 989,73 t glomaznog otpada.

Planirane i ostvarene investicijske aktivnosti financirane sredstvima Društva nisu iskazane vrijednosno, nego su samo opisno i količinski obrazložene.

Državni ured za reviziju preporučuje i nadalje provoditi aktivnosti i mjere u kojima je Društvo određeno kao nositelj ili sunositelj provedbe iz područja svoje djelatnosti kako bi se postigli ciljevi utvrđeni Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske i Planom gospodarenja otpadom Grada na čijem području Društvo obavlja javnu uslugu. Preporučuje u godišnjem izvješću o poslovanju Društva, osim opisno i vrijednosno iskazati ostvarenje rashoda za aktivnosti koje se financiraju iz sredstava Društva te iskazati podatke o izvršenim aktivnostima i ostvarenju ciljeva utvrđenih Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske i planovima gospodarenja otpadom jedinice lokalne samouprave na čijem području Društvo obavlja javnu uslugu.

Sakupljanje i zbrinjavanje komunalnog otpada

Prema odredbama članka 32. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, davatelj usluge dužan je udovoljavati uvjetima za prijevoz vrste i količine otpada kojeg prikuplja, predati prikupljeni otpad osobi koja posjeduje dozvolu za gospodarenje otpadom, snositi sve troškove gospodarenja prikupljenim otpadom, raspolagati nužnim financijskim, ljudskim i tehničkim resursima potrebnim za obavljanje propisanih poslova, predati miješani komunalni otpad u centar za gospodarenje otpadom sukladno Planu, te pružati javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada u skladu s Uredbom o gospodarenju komunalnim otpadom. Prema odredbama članka 84. navedenog Zakona, djelatnost sakupljanja otpada te djelatnost oporabe, zbrinjavanja ili druge obrade otpada može se obavljati nakon ishođenja odgovarajuće dozvole te upisa u očevidnike koji vodi nadležno Ministarstvo.

Dozvolom za gospodarenje otpadom se, prema odredbama članka 86. Zakona, određuje adresa građevine u kojoj će se obavljati postupak gospodarenja otpadom, količina otpada kao najveća količina pojedine vrste otpada koja se može godišnje obraditi i vrsta otpada prema ključnim brojevima iz Kataloga otpada, postupak gospodarenja otpadom s pripadajućim tehnološkim procesima, uvjeti obavljanja tehnoloških procesa, mjere za postupanje s otpadom koji nastaje, odnosno preostaje nakon obavljanja tehnoloških procesa, rok do kada mora biti obavljena provjera okolnosti koje utiču na ostvarivanje prava dodijeljenih dozvolom te mjere nakon zatvaranja, odnosno prestanka obavljanja postupaka za koje je izdana dozvola.

U postupku izdavanja dozvole se prema odredbama članka 91. Zakona utvrđuje da je podnositelj zahtjeva registriran za djelatnost prema Pravilniku o gospodarenju otpadom, da raspolaže građevinom za koju je izdan akt kojim se dozvoljava uporaba prema posebnom propisu kojim se uređuje gradnja, da zapošljava osobe koje ispunjavaju uvjete propisane posebnim propisom, da sustav upravljačkog nadzora metoda udovoljava uvjetima propisanim Pravilnikom o gospodarenju otpadom, da je elaborat gospodarenja otpadom izrađen u skladu sa Zakonom i Pravilnikom, da je građevina u kojoj će se obavljati postupak gospodarenja otpadom planirana dokumentom prostornog uređenja, da je proveden postupak procjene utjecaja na okoliš ako je to propisano posebnim propisom kojim se uređuje zaštita okoliša te da raspolaže financijskim jamstvom propisanim Zakonom.

Prema odredbama članka 4., točke 33. i 63. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, zbrinjavanje otpada je svaki postupak koji nije uporaba otpada, uključujući slučaj kad postupak kao sekundarnu posljedicu ima obnovu tvari ili energije, a u Dodatku I. navedenog Zakona sadržan je popis postupaka zbrinjavanja od D 1 do D 15, pri čemu je D 1 Odlaganje otpada u ili na tlo (na odlagalište). Oporaba otpada je svaki postupak čiji je glavni rezultat uporaba u korisne svrhe kada otpad zamjenjuje druge materijale koje bi inače trebalo uporabiti za tu svrhu ili otpad koji se priprema kako bi ispunio tu svrhu, a u Dodatku II. navedenog Zakona sadržan je popis postupaka zbrinjavanja od R 1 do R 13, pri čemu je R 13 skladištenje otpada prije bilo kojeg od postupaka uporabe navedenih pod R 1 do R 12 (osim privremenog skladištenja otpada na mjestu nastanka, prije sakupljanja).

Upravni odjel za komunalno gospodarstvo i zaštitu okoliša Brodsko-posavske županije je u 2015. Društvu izdao dozvolu za gospodarenje otpadom za sakupljanje i zbrinjavanje otpada. Od 2015. do konca 2020. nadležno tijelo je dva puta (u 2017. i 2018.), po službenoj dužnosti, provjeravalo okolnosti koje utječu na ostvarivanje prava dodijeljenih dozvolom te je u skladu s utvrđenim i izmijenilo pojedine vrste i količine otpada te postupke zbrinjavanja za koje je dozvola izdana.

Rješenjem o reviziji spomenute dozvole donesene u prosincu 2017., promijenjene su pojedine vrste i količine otpada koje je dozvoljeno odlagati na odlagalište. Najznačajnija promjena odnosi se na povećanje količine istrošenih guma s 15 t na 30 t godišnje, dodane su količine 50 t otpada od muljenja i bistenja vode, 50 t od metala i 1 000 t od biorazgradivog otpada te je povećana količina glomaznog otpada na 900 t.

Rješenjem o izmjeni i dopuni dozvole za gospodarenje otpadom iz rujna 2018. dozvoljava se Društvu promjena pojedinih vrsta i količine otpada koje je dozvoljeno odlagati na odlagalište na lokaciji gospodarenja otpadom u Gradu, Vijuš-jug na katastarskim česticama k. č. br. 4865/2, 4853 i dio 4860, 4861 i 4846 k. o. Slavonski Brod (u naravi odlagalište neopasnog otpada), kojom je dozvoljeno obavljanje djelatnosti sakupljanja, uporabe, druge obrade i zbrinjavanja otpada na odlagalištu za neopasni otpad odnosno odlagalištu anorganskog neopasnog otpada s niskim sadržajem organske/biorazgradive tvari. Najznačajnija promjena odnosi se na smanjenje količine istrošenih guma s 30,000 t na 2,350 t godišnje, povećanje količine otpada od muljenja i bistenja vode na 200,000 t godišnje, ostalog otpada s 5,000 t na 50,000 t godišnje, biorazgradivog otpada s 1 000,000 t na 6 000,000 t godišnje i glomaznog otpada s 900,000 t na 3 000,000 t godišnje te smanjenje otpada od metala s 50,000 t na 3,100 t godišnje.

Odredbama članka 95. Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18) te članka 5. Uredbe o okolišnoj dozvoli (Narodne novine 8/14 i 5/18) propisano je da je operater koji u skladu s posebnim propisom obavlja ili nadzire gospodarsku djelatnost kojom se mogu prouzročiti emisije kojima se onečišćuje tlo, zrak, vode i more dužan ishoditi okolišnu dozvolu. Okolišna dozvola izdaje se s ciljem cjelovite zaštite okoliša putem integriranog sprječavanja i kontrole onečišćavanja, osiguravajući visoku razinu zaštite okoliša i uvjete za sprječavanje značajnog onečišćavanja okoliša zbog industrijskih aktivnosti, a operater je pravna ili fizička osoba koja u skladu s posebnim propisom obavlja ili nadzire gospodarsku djelatnost na temelju dozvole, drugog odobrenja, upisa u registar ili u drugu javnu evidenciju. Prema odredbama članka 97. navedenog Zakona, o zahtjevu za ishođenje okolišne dozvole rješava nadležno ministarstvo.

Društvo je, na temelju Stručne podloge zahtjeva za izdavanje okolišne dozvole iz srpnja 2014., u studenome 2016. od Ministarstva zaštite okoliša i energetike pribavilo rješenje o okolišnoj dozvoli kojom su utvrđeni uvjeti pod kojima se dozvola izdaje i koji su sadržani u Knjizi uvjeta okolišne dozvole. Odnose se na tehnike vezane za procese u postrojenju (procesne tehnike koje se provode na odlagalištu, preventivne i kontrolne tehnike, gospodarenje otpadom iz postrojenja, mjere za praćenje emisija u okoliš – monitoring s metodologijom mjerenja, učestalosti mjerenja i vrednovanjem rezultata mjerenja, uvjeti u slučaju neredovitog rada, uključujući i sprječavanje akcidenata te način uklanjanja postrojenja), granične vrijednosti emisija (emisije za zrak, emisije u vode / sustav javne odvodnje i emisije buke), uvjete izvan postrojenja te uvjete dozvole koji se ne određuju (obveze izvješćivanja javnosti i nadležnih tijela). Sanitarne otpadne vode sakupljaju se u vodonepropusnom sabirnom bazenu kapaciteta 15 m³. Otpadne vode od pranja vozila i opreme s asfaltiranih manipulativnih površina propuštaju se kroz separator ulja i masti i višedjelnu taložnicu te ispuštaju u otvoreni kanal kojim se odvođe u rijeku Savu. Sustav za sakupljanje procjednih voda je kapaciteta 250 m³ + 100 m³. Procjedne vode sakupljaju se preko drenažnih cijevi profila 20 i 31,5 cm u laguni za procjedne vode i vraćaju na odloženi otpad na odlagalištu. Od konca 2016. sve otpadne vode (sanitarne, tehnološke, oborinske i procjedne vode) odvođe se i pročišćavaju na gradskom uređaju za pročišćavanje otpadnih voda. Za mjerenje emisija u zrak, odnosno mjerenje emisije odlagališnih plinova na odlagalištu uspostavljen je pasivni sustav otplinjavanja odlagališnog plina putem ugrađenih osam odzračnika po tijelu odlagališta.

Na dijelu odlagališta uređen je prostor pravokutnog oblika površine cca 1 500 m² za odlaganje azbestnog otpada (posebno odlagališno polje odvojeno od ostalog otpada na odlagalištu). Odlaganje azbestnog otpada obavlja se s donjim brtvenim slojem, a jedan dio polja služi za privremeno skladištenje zemlje kojom se svakodnevno prekriva azbestni otpad. Površina za odlaganje uređena je na odloženom komunalnom i neopasnom, proizvodnom otpadu koji je dovoljno sabijen. Na tako pripremljenu podlogu ugrađuje se nosivi, brtveni sloj (geokompozit, plinodrenažni sloj, zaštitni sloj šljunka, betonitni tepih te drenažni sloj za vode). Procjedna voda sakuplja se drenažnim sustavom te odvodi preko taložnika u kanal uz cestu. Oko uređenog dijela odlagališta za odlaganje azbesta izgrađen je nasip, čime je prostor odvojen od ostalog otpada na odlagalištu.

Slika broj 1

Odlagalište Vijuš-jug – nova ploha za odlaganje miješanog komunalnog otpada

Izvor: Društvo

Za praćenje stanja okoliša okolišnom dozvolom utvrđene su i mjere koje treba provoditi izvan postrojenja (odlagališta) koje se odnose na praćenje emisija u okoliš s metodologijom mjerenja, učestalosti mjerenja i vrednovanjem rezultata mjerenja. Predviđeno je dnevno praćenje meteoroloških podataka – količina oborina, temperatura, vlaga, atmosferski tlak, temperatura na vjetru, UV indeks, smjer vjetra i brzina, a u slučaju nepovoljnih vremenskih prilika poduzeti određene aktivnosti. Treba provoditi mjerenje emisije u zrak mjesečno tijekom rada odlagališta.

Također, provoditi mjerenje parametara emisije vode – tromjesečno za vrijeme rada i nakon zatvaranja odlagališta, procjednih voda tromjesečno, a nakon zatvaranja odlagališta svakih šest mjeseci. Isto tako, potrebno je praćenje stanja podzemnih voda svakih šest mjeseci, odnosno svake godine 30 godina nakon njegova zatvaranja.

Okolišnom dozvolom utvrđene su i obveze dostavljanja izvješća Ministarstvu o provedenim mjerenjima emisija u zrak u pisanom i elektroničkom obliku jednom godišnje najkasnije do 1. ožujka za prethodnu godinu. Za podatke o količini ispuštene otpadne vode i podatke o obavljenom ispitivanju otpadnih voda utvrđena je obveza dostavljanja izvješća Hrvatskim vodama, VGO za srednju i donju Savu, o količini ispuštene otpadne vode na obrascima A1 i A2, a podatke o obavljenom ispitivanju otpadnih vodana na obrascu B1 u roku od mjesec dana od obavljenog uzorkovanja. Rezultati praćenja emisija dostavljaju se i nadležnoj inspekciji te nadležnom upravnom tijelu i jedinici lokalne samouprave do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu.

Prema uvjetima iz okolišne dozvole, Društvo je tijekom 2019. i 2020. provodilo propisana mjerenja te dostavljalo propisana izvješća svim nadležnim tijelima navedenim u okolišnoj dozvoli.

Prema odredbama članka 110., 111., 112. i 113. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, djelatnosti prijevoz otpada, posredovanje u gospodarenju otpadom, trgovanje otpadom te postupak sakupljanja otpada u reciklažnom dvorištu mogu se obavljati nakon upisa u odgovarajuće očevidnike koje prema odredbama članka 109. Zakona vodi nadležno ministarstvo. Upis se provodi na temelju podnesenog zahtjeva te uz ispunjavanje uvjeta propisanih za pojedinu djelatnost gospodarenja otpadom.

Elaborat gospodarenja otpadom i stručna podloga zahtjeva za izdavanje okolišne dozvole sastavni je dio dozvole za gospodarenje otpadom odnosno prethodi njezinu izdavanju zbog čega je Društvo izradilo navedene dokumente.

Društvo je upisano u Očevidnik prijevoznika otpada od rujna 2014., s brojem upisa PRV-468, u Očevidnik posrednika u gospodarenju otpadom, s brojem upisa POS-188 te u Očevidnik reciklažnih dvorišta pod brojevima REC-68-G-1 (reciklažno dvorište Sjeverna vezna cesta 52z), REC-68-G-2 (reciklažno dvorište Gospodarska ulica 4) i REC-68-G-3 (reciklažno dvorište Stanka Vraza 2c). Društvo očevidnike o nastanku i tijeku otpada vodi elektronički, putem mrežne aplikacije e-ONTO.

Iz opisanog je vidljivo da je Društvo tijekom 2019. i 2020. izvršavalo propisane obveze koje se odnose na osiguranje uvjeta za obavljanje djelatnosti u skladu s propisima, odnosno pribavljanje propisanih dozvola i provođenje nadzora nad zaštitom okoliša i kontrolom onečišćavanja, upisa u propisane očevidnike te osiguranje kadrovskih i tehničkih pretpostavki za obavljanje djelatnosti.

Grad je u siječnju 2018. donio Odluku o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada, u travnju 2018. Odluku o dodjeli obavljanja javne usluge prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpad, a u studenome 2019. Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada. Grad je Odlukom o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada odredio da javnu uslugu te povezane usluge na području Grada pruža Društvo.

U tablici broj 3 daju se podaci o vremenu donošenja odluka o načinu pružanja javne usluge i načinu dodjele obavljanja javne usluge prema Gradu.

Tablica broj 3

Podaci o vremenu donošenja odluka o načinu pružanja javne usluge i načinu dodjele obavljanja javne usluge prema Gradu

Redni broj	Jedinica lokalne samouprave	Datum donošenja odluka o načinu pružanja javne usluge ili izmjena odluke	Način dodjele obavljanja javne usluge
	1	2	3
1.	Gad Slavonski Brod	29. 1. 2018.	Odluka
		12. 4. 2018.	Odluka
		29. 11. 2019.	Odluka

Odluke o načinu pružanja javne usluge Grada sadrže odredbe o: načinu provedbe javne usluge i usluge povezane s javnom uslugom, obvezama davatelja i korisnika usluge, standardnim veličinama i drugim svojstvima spremnika za sakupljanje otpada kod korisnika usluge, količinama grupnog (glomaznog) otpada koji se preuzima u okviru javne usluge, reciklažnim dvorištima i mobilnim reciklažnim dvorištima.

Nadalje, učestalosti odvoza otpada, cijeni javne usluge, načinu obračuna naknade za gradnju građevina za gospodarenje komunalnim otpadom, obračunskom razdoblju kroz kalendarsku godinu, općim uvjetima ugovora s korisnicima usluge, izjavi o načinu korištenja javne usluge, načinu određivanja udjela korisnika javne usluge kada su korisnici usluga kućanstva i koriste zajednički spremnik, a nije postignut sporazum o njihovim udjelima i načinu određivanja udjela korisnika kada su korisnici javne usluge kućanstva i pravne ili fizičke osobe – obrtnici i koriste zajednički spremnik, a nije postignut sporazum o njihovim udjelima, načinu podnošenja prigovora i postupanju po prigovoru korisnika, provedbi ugovora u slučaju posebnih okolnosti, korištenju javne površine za prikupljanje otpada te nadzoru nad provedbom odluke i ugovornoj kazni.

U okviru pružanja javne usluge i usluge povezane s javnom uslugom, Društvo osigurava primopredaju miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada, reciklabilnog komunalnog otpada (odvojeno se sakuplja papir i karton, metal, plastika i staklo), problematičnog otpada te krupnog (glomaznog) otpada i zelenog otpada (granje i ostaci od orezivanja živice). Korisniku usluge Društvo osigurava mogućnost odvojene predaje otpada korištenjem reciklažnog dvorišta te spremnika postavljenih na javnoj površini. Sakupljanje krupnog (glomaznog) otpada i zelenog otpada omogućeno je u reciklažnom dvorištu i jednom godišnje na lokaciji obračunskog mjesta korisnika.

Područje pružanja javne usluge je Grad s površinom od 50,27 km² (prema podacima s mrežnih stranica Grada) u kojemu živi 59 507 stanovnika (prema podacima Državnog zavoda za statistiku – podaci iz Popisa stanovništva za 2011.). Prema podacima Društva za 2020. Grad ima 17 866 korisnika usluga i 1 222 obračunska mjesta te ukupno 33 866 spremnika, od čega 33 034 spremnika kod korisnika usluga, a 832 spremnika postavljena su na javnim površinama.

Društvo svoju djelatnost obavlja na području Grada ukupne površine 50,27 km² i s ukupnom populacijom stanovništava od 59 507 prema popisu iz 2011. Koncem 2020. bila su 1 222 obračunska mjesta s ukupno 33 866 spremnika za prikupljanje otpada.

Prema odlukama o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada te usluga povezanih s javnom uslugom na području na kojem Društvo obavlja javnu uslugu, spremnici za miješani komunalni otpad i biorazgradivi komunalni otpad moraju se nalaziti na obračunskom mjestu kod korisnika usluge, a prikuplja se na način da se otpadni papir i karton iz biorazgradivog komunalnog otpada prikuplja odvojeno od biootpada te moraju biti dostupni na mjestima za primopredaju davatelju usluge (Društvu) u ugovorenim terminima. U slučaju kada ne postoji mogućnost pojedinačnog korištenja javne usluge, davatelj usluge omogućit će korisnicima zajedničko korištenje javnih usluga. Davatelj usluge dužan je osigurati korisniku usluge spremnik za primopredaju miješanog komunalnog otpada, biorazgradivog komunalnog otpada i spremnike ili vrećice za reciklabilni komunalni otpad. Isto tako, dužan je preuzeti sadržaj spremnika od korisnika usluge ako je sadržaj u spremniku ostavljen u za to predviđeni spremnik te osigurati provjeru da otpad sadržan u spremniku pri primopredaji odgovara vrsti otpada čija se primopredaja obavlja. Od ukupnog broja spremnika, Društvo sakuplja komunalni otpad putem 20 237 spremnika za odvojeno prikupljanje papira i kartona, biootpada i plastike te putem 13 629 spremnika za odlaganje preostalog (miješanog) komunalnog otpada.

U sklopu pružanja javne usluge, Društvo osigurava primopredaju miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada, reciklabilnog komunalnog otpada, problematičnog otpada i krupnog (glomaznog) otpada. Javna usluga pruža se i koristi u okviru sustava sakupljanja komunalnog otpada. Prikupljanje se obavlja „od vrata do vrata”, korištenjem reciklažnog dvorišta i spremnika postavljenih na javnoj površini, kao i odvoz glomaznog otpada. Sakupljanje krupnog (glomaznog) otpada omogućeno je u reciklažnom dvorištu i jednom godišnje na lokaciji obračunskog mjesta korisnika.

Prema podacima odgovorne osobe Društva, u 2020. na području Grada odvojeno prikupljanje papira i kartona na obračunskom mjestu korisnika javne usluge odnosno „od vrata do vrata” obavljano je putem dodijeljenih 17 622 spremnika, a za odvojeno prikupljanje biootpada putem 2 270 spremnika. Odvojeno prikupljanje otpada na javnim površinama obavljano je putem spremnika prema vrstama otpada koji se sakuplja na javnim površinama, i to za papir i karton putem 150 spremnika, plastiku 130 spremnika i miješani komunalni otpad putem 65 spremnika.

Koncem 2021. i početkom 2022. Društvo je započelo dodjelu spremnika za odvojeno prikupljanje plastike i biorazgradivog komunalnog otpada na obračunskom mjestu kod korisnika usluge.

Spremnici za komunalni otpad i reciklabilni komunalni otpad imaju oznaku Društva, naziv vrste otpada za koju je spremnik namijenjen i oznaku koja je u evidenciji Društva o preuzetom otpadu pridružena korisniku. Broj korisnika koji su koristili uslugu odvoza komunalnog otpada u 2020. bio je 17 866. Odvojeno prikupljanje plastike u 2020. u Gradu obavljano je putem dodijeljenih 123 828 PVC vrećica volumena 120 l, a odvojeno prikupljanje stakla putem dodijeljenih 20 040 PVC vrećica.

Slika broj 2

Spremnici za miješani i odvojeni komunalni otpad postavljeni na javnim površinama na području na kojem Društvo obavlja javnu uslugu

Izvor: Društvo

Dinamiku odnosno termine i rute preuzimanja sadržaja spremnika miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada, biootpada i korisnog otpada te prijevoz otpada od obračunskog mjesta za svakog korisnika utvrđuje Društvo Rasporedom odvoza komunalnog otpada. Za područje Grada objavljene su na mrežnim stranicama Društva i zasebne obavijesti o podjelama posuda za odvojeno prikupljanje biorazgradivog otpada i plastike, raspored odvoza božićnih drvaca, raspored odvoza komunalnog otpada, raspored odvoza korisnog otpada i raspored odvoza biootpada po danima u mjesecu, odnosno lokaciji (ulicama) za tekuću godinu, upute o načinu i akcijama odvoza glomaznog otpada, način funkcioniranja reciklažnih dvorišta s vrstama otpada koji se mogu odlagati u pojedine spremnike i radno vrijeme reciklažnih dvorišta, obavijesti korisnicima usluga povodom različitih blagdana, upute o pravilnom razvrstavanju papira, plastike stakla i drugo. Obavijesti su dostavljene i korisnicima u pisanom obliku na kućnu adresu.

Prema Rasporedu odvoza komunalnog otpada na području na kojem Društvo obavlja javnu uslugu i uslugu povezanu s javnom uslugom, spremnici za miješani komunalni otpad prazne se od jednom do tri puta tjedno, odvojeno prikupljeni komunalni otpad od jednom do dva puta mjesečno, ovisno o gustoći naseljenosti gradskih kvartova odnosno dijelova naselja, a biootpad dva puta mjesečno.

Društvo je prikupljene količine miješanog komunalnog otpada odlagalo na odlagalištu otpada, a odvojeno prikupljeni otpad (papir i karton, plastika, staklo, metalna ambalaža, tekstil i drugo) na obračunskom mjestu korisnika usluge, putem spremnika na javnim površinama te reciklažnim dvorištima.

Količine prikupljenog miješanog komunalnog otpada, glomaznog otpada i biootpada utvrđene su vaganjem na odlagalištu otpada, a količine odvojeno prikupljenog otpada utvrđene su vaganjem pri predaji otpada oporabiteljima otpada. Za obavljanje poslova sakupljanja i prijevoza otpada Društvo raspolaže s 19 komunalnih vozila i radnih strojeva (osam kamiona smećara, četiri kamiona podizača kontejnera, dva kamiona kipera, kompaktor, buldožer, kamion navlakač rolo kontejnera, kamion za pranje kontejnera, kombinirka CASE te kamion s utovarnom rukom za posebne vrste otpada (krupni otpad i granje)).

Društvo do konca 2020. nije provodilo kontrolu sastava miješanog komunalnog otpada koji se sakuplja na obračunskom mjestu korisnika usluge te odlaže na odlagalište (iako je na području pružanja javne usluge organizirano odvojeno prikupljanje otpada na različite načine), odnosno nije utvrdilo ispunjavaju li korisnici javne usluge propisane obveze vezane za razvrstavanje otpada i odvojeno prikupljanje otpada utvrđene zakonskim propisima i odlukama Grada o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivnog komunalnog otpada.

Državni ured za reviziju preporučuje provoditi kontrolu sastava miješanog komunalnog otpada koji se prikuplja od korisnika javne usluge u cilju utvrđivanja ispunjavaju li korisnici javne usluge propisane obveze vezane za razvrstavanje otpada i odvojeno prikupljanje otpada.

- Odvojeno prikupljanje komunalnog otpada putem reciklažnih dvorišta

Prema odredbama članka 35. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je osigurati izvršenje obveze odvojenog prikupljanja problematičnog otpada, biorazgradivog otpada, otpadnog metala, stakla, plastike, tekstila i krupnog (glomaznog) komunalnog otpada funkcioniranjem jednog ili više reciklažnih dvorišta, odnosno mobilne jedinice na svom području, postavljanjem spremnika za odvojeno prikupljanje kod korisnika usluge i, kad je to prikladno, postavljanjem spremnika za odvojeno prikupljanje na javnoj površini.

Jedinica lokalne samouprave koja ima 3 000 stanovnika ili manje, a nije osigurala funkcioniranje reciklažnog dvorišta, dužna je osigurati funkcioniranje reciklažnog dvorišta posredstvom mobilne jedinice koja se u smislu navedenog Zakona smatra reciklažnim dvorištem, jedinica koja ima više od 3 000 stanovnika dužna je osigurati funkcioniranje najmanje jednog reciklažnog dvorišta i još po jedno na svakih idućih 25 000 stanovnika, koja ima više od 100 000 stanovnika najmanje četiri reciklažna dvorišta i još po jedno na svakih idućih 30 000 stanovnika, a u naseljima u kojima se ne nalazi reciklažno dvorište dužna je osigurati funkcioniranje reciklažnog dvorište posredstvom mobilne jedinice. Više jedinica lokalne samouprave mogu sporazumno osigurati zajedničko ispunjenje obveze osiguravanja funkcioniranja reciklažnog dvorišta posredstvom mobilne jedinice koja se u smislu navedenog Zakona smatra reciklažnim dvorištem.

Reciklažno dvorište je nadzirani ograđeni prostor namijenjen odvojenom prikupljanju i privremenom skladištenju manjih količina posebnih vrsta otpada, a mobilna jedinica, odnosno mobilno reciklažno dvorište je pokretna tehnička jedinica koja nije građevina ili dio građevine, a služi odvojenom prikupljanju i skladištenju manjih količina posebnih vrsta otpada. Vrste otpada koji je osoba koja upravlja reciklažnim dvorištem dužna zaprimati propisane su Dodatkom III Pravilnika o gospodarenju otpadom, a prema Pravilniku u reciklažno dvorište obvezno je zaprimati 51 vrstu otpada.

Slika broj 3

Reciklažno dvorište Gospodarska ulica 4

Izvor: Društvo

Društvo je u 2019. upravljalo s dva reciklažna dvorišta, a u 2020. nakon izgradnje reciklažnog dvorišta Stanka Vraza 2c s tri reciklažna dvorišta. U 2021. planirano je postavljanje mobilnih reciklažnih dvorišta. Do vremena obavljanja revizije navedena reciklažna dvorišta nisu uspostavljena. U reciklažnim dvorištima sakupljaju se sve propisane vrste različitog otpada, a odvojeno prikupljeni otpad predaje se na daljnje postupke oporabe ovlaštenim koncesionarima.

Slika broj 4

Reciklažno dvorište Sjeverna vezna cesta 52z

Izvor: Društvo

Grad je u rujnu 2016. uspostavio reciklažno dvorište na adresi Gospodarska ulica 4, Slavonski Brod, o čemu su u srpnju 2016. Grad, Društvo te izvoditelj radova i stručni nadzor sastavili i potpisali zapisnik o primopredaji objekta, reciklažno dvorište Sjeverna vezna cesta 502z, Slavonski Brod uspostavljeno je koncem 2016., a reciklažno dvorište Stanka Vraza 2c, Slavonski Brod u lipnju 2020., o čemu su u prosincu 2016., siječnju 2017. i lipnju 2020. Grad i Društvo potpisali zapisnik o primopredaji objekta i zapisnik o predaji objekta na upravljanje te su navedena reciklažna dvorišta ustupljena Društvu na upravljanje bez naknade.

Prema odredbama članka 18. Pravilnika o gospodarenju otpadom, koji je stupio na snagu 23. srpnja 2020., osoba koja upravlja reciklažnim dvorištem dužna je sudjelovati u sustavu povratne naknade za otpad obuhvaćen sustavom povratne naknade, preuzeti otpad obuhvaćen sustavom povratne naknade, isplatiti iznos povratne naknade potrošaču te tako preuzeti otpad predati ovlaštenoj osobi u sustavu gospodarenja posebnim kategorijama otpada. Tehnički uvjeti postupanja s otpadom te pravo na naknadu za troškove preuzimanja i predaje toga otpada uređuju se ugovorom s Fondom.

Prema procedurama za sklapanje ugovora s Fondom objavljenim na mrežnim stranicama Fonda, Društvo na lokaciji reciklažnog dvorišta mora imati elektroničku blagajnu s mogućnošću ispisa prometa isplaćenog iznosa povratne naknade prema vrsti otpadne ambalaže i skladišni prostor koji omogućava odvojeno skladištenje otpadne ambalaže od pića po vrsti ambalažnog materijala i načinu preuzimanja te skladištenje ambalaže na način da je zaštićena od atmosferilija i da je onemogućen neovlašteni pristup i otuđenje.

U reciklažnim dvorištima sakupljaju se različite vrste otpada u zasebnim kontejnerima, a odvojeno prikupljeni otpad predan je ovlaštenim oporabiteljima.

Slika broj 5

Reciklažno dvorište Stanka Vraza 2c

Izvor: Društvo

Prema obrazloženju Društva, u trenutku donošenja Pravilnika o gospodarenju otpadom (srpanj 2020.) kojim je propisana obveza sudjelovanja u sustavu povratne naknade, dva reciklažna dvorišta već su bila izgrađena, a njihov rad i postupanje s otpadom određeni navedenim Pravilnikom donesenim u 2017. U vrijeme otvaranja trećeg reciklažnog dvorišta (rujan 2020.) i u vrijeme obavljanja revizije provedbeni propisi i podzakonski akti kojima bi se točno utvrdilo navedeno financiranje nisu doneseni.

Državni ured za reviziju mišljenja je da je potrebno napraviti analizu uvođenja sustava povratne naknade kojom bi se utvrdili svi troškovi uvođenja sustava s najpovoljnijim modelom prihvata otpada (ručni ili automatski prihvati otpadne ambalaže) koji uključuje i analizu tehničkih preduvjeta u reciklažnim dvorištima. Zahtjev Fondu za zaključivanje ugovora za sudjelovanje u sustavu povratne naknade za otpad potrebno je predati nakon što se provede analiza i osiguraju tehnički preduvjeti sudjelovanja u sustavu povratne naknade.

Financiranje sustava gospodarenja komunalnim otpadom

- Cijena javne usluge

Prema odredbama članka 33. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, davatelj usluge dužan je obračunati cijenu javne usluge na način kojim se osigurava primjena načela „onečišćivač plaća” i koja osigurava ekonomski održivo poslovanje te sigurnost, redovitost i kvalitetu pružanja usluge sukladno odredbama navedenog Zakona i Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom.

Davatelj javne usluge dužan je voditi evidenciju o preuzetoj količini otpada od pojedinog korisnika usluge u obračunskom razdoblju i korisniku obračunati cijenu javne usluge razmjerno količini preuzetog otpada. U cijenu javne usluge davatelj javne usluge dužan je uključiti troškove nabave i održavanja opreme za prikupljanje otpada, troškove prijevoza otpada, troškove obrade otpada i druge troškove propisane Uredbom o gospodarenju komunalnim otpadom. Davatelj javne usluge cjenikom određuje visinu jedinične cijene za masu predanog otpada ili volumen spremnika otpada i dužan je prije primjene cjenika, odnosno izmjene cjenika, pribaviti suglasnost izvršnog tijela jedinice lokalne samouprave na koju se cjenik odnosi te je dužan cjenik objaviti na svojim mrežnim stranicama.

Prema odredbama članka 18. Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom, osim troškova propisanih člankom 33. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, u cijenu javne usluge uključeni su i troškovi nastali radom reciklažnog dvorišta i mobilnog reciklažnog dvorišta zaprimanjem bez naknade otpada nastalog u kućanstvu na području jedinice lokalne samouprave za koje je uspostavljeno reciklažno dvorište, troškovi prijevoza i obrade glomaznog otpada koji se prikuplja u okviru javne usluge te troškovi vođenja propisanih evidencija i izvješćivanja u vezi s javnom uslugom.

U skladu s navedenim odredbama Uredbe, Grad je odlukama kao kriterij obračuna količine otpada utvrdio volumen spremnika i broj pražnjenja spremnika te udjel korisnika usluge u korištenju spremnika.

S obzirom na to da su prema odredbama članka 4., stavka 1., točke 7. navedene Uredbe odluke morale sadržavati i odredbe o cijeni obvezne minimalne javne usluge, Grad je odlukama utvrdio da se cijena minimalne javne usluge utvrđuje cjenikom poštujući pritom obvezu o osiguranju primjene načela „onečišćivač plaća”, ekonomski održivo poslovanje te sigurnost, redovitost i kvalitetu pružanja javne usluge. Također je određeno da je cijena obvezne minimalne javne usluge jedinstvena na području pružanja usluge za sve korisnike usluge razvrstane u kategoriju korisnika kućanstvo i iznosi 48,80 kn bez poreza na dodanu vrijednost.

Odluke sadrže i odredbe o ugovornoj kazni te su opisani postupci za koje se plaća ugovorna kazna, način utvrđivanja izvršenja postupaka i cijena ugovorne kazne.

Visinu ugovorne kazne Grad je odredio u rasponu od 50,00 do 500,00 kn. Postupci (prekršaji) za koje se plaća ugovorna kazna su ako korisnik usluge ne koristi usluge koje pruža davatelj usluge na propisan način, ako ne predaje otpad davatelju usluge, ako s krupnim (glomaznim) otpadom odlaže bačve, kante i slične posude s uljem, bojama, kiselinom i drugim opasnim stvarima, ako glomazni otpad odlaže u spremnike za prikupljanje miješanog komunalnog otpada i na površinama koje za to nisu predviđene (unutar drvoreda, dječjih igrališta, javnih zelenih površina, tržnica i slično), neprimjereno odlaže opasni problematični otpad, postupa s otpadom na način da se dovodi u opasnost ljudsko zdravlje i izaziva neugodne mirise, ne predaje biorazgradivi komunalni otpad, reciklabilni otpad i krupni (glomazni) otpad odvojeno od komunalnog otpada, nepropisno odlaže otpad, u spremnike za otpad odlaže žeravicu, vrući pepeo, tekućine, ulje, boje, kiseline, građevinski otpad, uginule životinje i opasni otpad, odlaže otpad izvan predviđenih spremnika, odlaže krupni otpad na površinama koje nisu predviđene za navedene namjene i drugo.

U rujnu 2019. donesena je Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom (Narodne novine 84/19), prema kojoj su korisnici javne usluge razvrstani u kategorije korisnik kućanstvo i korisnik koji nije kućanstvo, a korisnici koji nisu kućanstvo dodatno su razvrstani u sedam potkategorija. Izmjenama Uredbe propisano je i da je cijena obvezne minimalne javne usluge jedinstvena na području pružanja usluge za sve korisnike usluge razvrstane u kategoriju korisnika kućanstvo i za sve korisnike usluge razvrstane u kategoriju korisnika koji nije kućanstvo unutar iste potkategorije iz priloga koji je tiskan uz Uredbu. Jedinice lokalne samouprave bile su obvezne uskladiti odluku o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada s navedenim odredbama u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu Uredbe. Grad je uskladio odluku o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada s navedenom Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom.

Prema odredbi članka 33. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, davatelj usluge Cjenikom određuje visinu jedinične cijene za masu predanog otpada ili volumen spremnika otpada. Davatelj usluge dužan je Cjenik objaviti na svojoj mrežnoj stranici. Davatelj usluge dužan je prije primjene Cjenika, odnosno izmjene Cjenika pribaviti suglasnost izvršnog tijela jedinice lokalne samouprave na koju se Cjenik odnosi. Izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave dužno se očitovati u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva za pribavljanje suglasnosti. Ako se izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave ne očituje u roku, smatra se da je suglasnost dana.

Prema odredbama članka 15., stavka 5. Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom, davatelj javne usluge je dužan na svojoj mrežnoj stranici objaviti obavijest o načinu podnošenja prigovora sukladno obvezama iz posebnog propisa kojim se uređuje zaštita potrošača. Obavijest o mogućnosti podnošenja svih pitanja, uključujući i prigovore, objavljena je na mrežnim stranicama Društva. U obrascu IRDJU za 2019. i 2020. Društvo nije evidentiralo zaprimljene prigovore. Prema podacima Društva, Društvo je zaprimilo više usmenih prigovora, upita ili zahtjeva, koji se odnose na slomljeni poklopac posude za otpad, rasuti otpad na mjestu zajedničkog spremnika za otpad, neodvezeni otpad i slično. Prema pisanom obrazloženju odgovorne osobe Društva, navedeno se rješava odmah po primitku, kada odgovorna, odnosno nadležna službena osoba odlazi na prijavljeno mjesto i rješava prijavljeni zahtjev korisnika usluge.

Društvo je u siječnju 2017. donijelo cjenik usluge sakupljanja, odvoza i odlaganja otpada po volumenu posude za domaćinstva i gospodarske subjekte te utvrdilo cijenu javne usluge sakupljanja, odvoza, odlaganja otpada po volumenu posude za domaćinstva i gospodarske subjekte, koji nije usklađen s Odlukom Grada o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada. Utvrđena cijena sadrži iznos osnovne uplate i odvojenog prikupljanja otpada po domaćinstvu, iznos odvoza i odlaganja otpada po posudi te visinu troška održivog razvoja, a sve uvećano za porez na dodanu vrijednost. Trošak održivog razvoja iskazan je u cijeni za građane za individualno stanovanje u visini od 10,00 kn. Društvo troškove pružanja javne usluge određuje razmjerno količini predanog otpada u obračunskom razdoblju, pri čemu je kriterij za obračun količine otpada volumen spremnika otpada i broj pražnjenja spremnika, a plaća se za obračunsko mjesto i obračunsko razdoblje.

Prema navedenom cjeniku, cijena za sakupljanje i deponiranje otpada jednom tjedno u 2019. i 2020. iznosila je za građane 45,57 kn i za poslovne subjekte 51,00 kn za spremnike od 120 l, a za sakupljanje i deponiranje dva puta tjedno 66,85 kn. Cijena za sakupljanje i deponiranje otpada za višestambene zgrade iznosila je 437,99 kn (43,79 kn po stanu) za spremnike od 1 100 l za sakupljanje i deponiranje jednom tjedno, odnosno 633,03 kn (63,30 kn po stanu) dva puta tjedno. Za poslovne prostore do 250 m² i spremnike od 120 l utvrđena je cijena za sakupljanje i deponiranje otpada jednom tjedno od 141,40 kn, odnosno 162,67 kn za dva puta tjedno, dok je za poslovne prostore od 250 do 500 m² i spremnike od 1 100 l utvrđena cijena za sakupljanje i deponiranje otpada jednom tjedno od 357,41 kn, odnosno 594,72 kn dva puta tjedno. Cjenikom je također utvrđeno da kućanstva u individualnom stanovanju (domaćinstva s najviše dva člana, neovisno o godinama starosti) mogu preuzeti spremnike (plastične vreće) volumena 40 l i 80 l. Za domaćinstva starosti ukućana 60 godina i više utvrđen je popust u visini od 20,0 %, za samačka domaćinstva (neovisno o godinama starosti) 30,0 %, a za korisnike pomoći Centra za socijalnu skrb 50,0 %. U cijenu navedenih usluga uključene su i dvije godišnje akcije odvoza glomaznog otpada (proljetna i jesenska). Drugi korisnici (pravne i fizičke osobe koje obavljaju registriranu djelatnost) razvrstani su u šest grupa prema vrstama djelatnosti, pri čemu je svakoj skupini dodijeljen koeficijent u visini od 1,00 do 9,00.

Na Cjenik javne usluge sakupljanja, odvoza i odlaganja po volumenu posude za domaćinstva i gospodarske subjekte, a koji je donesen u siječnju 2007. prethodnu suglasnost dao je gradonačelnik u prosincu 2006., a u siječnju 2010. suglasnost za obračun otpada za pravne i gospodarske subjekte po volumenu posude. Za promjenu stope poreza na dodanu vrijednost s 25,0 % na 13,0 % (Odluka iz lipnja 2018.) Društvo nije zatražilo dodatnu suglasnost Grada.

U skladu s odlukama o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada te usluga povezanih s javnom uslugom koje je donio Grad, Društvo troškove pružanja javne usluge određuje razmjerno jediničnoj cijeni pražnjenja volumena spremnika miješanog komunalnog otpada, broju pražnjenja spremnika miješanog komunalnog otpada u obračunskom razdoblju prema utvrđenom Rasporedu odvoza komunalnog otpada te udjelu korisnika usluge u korištenju spremnika.

Korištenje javne usluge obračunava se za razdoblje od jednog mjeseca. Miješani i biorazgradivi komunalni otpad od kućanstava i gospodarskih subjekata (pravnih osoba i fizičkih osoba – obrtnika) prikuplja se u standardiziranim posudama i spremnicima za sakupljanje komunalnog otpada volumena od 40 l, 80 l, 120 l, 770 l i 1 100 l. Otpadni papir, metal, plastika, staklo i tekstil sakupljaju se u standardiziranim spremnicima za sakupljanje otpada volumena od 320 l, 370 l, 1 100 l, 2 000 l i 5 000 l. Problematični otpad sakuplja se u standardiziranim spremnicima koji se nalaze u reciklažnim dvorištima.

Prema odredbama članka 75. Zakona o gospodarenju otpadom, strukturu cijene javne usluge čini cijena za količinu predanog miješanog komunalnog otpada i cijena obvezne minimalne javne usluge, a omjer cijene za količinu predanog miješanog otpada i cijene obvezne minimalne javne usluge u cijeni javne usluge mora biti odmjeren na način koji će osigurati obavljanje javne usluge na kvalitetan, postojan i ekonomski učinkovit način, izbjegavajući neopravdano visoke troškove, u skladu s načelima održivog razvoja, zaštite okoliša, javnosti rada i načela onečišćivač plaća, kako bi se osiguralo i poticalo odvojeno prikupljanje otpada.

Prema odredbama članka 76. navedenog Zakona, na području pružanja javne usluge treba se primjenjivati jedinstvena cijena obvezne minimalne javne usluge (fiksni dio cijene javne usluge) za korisnike usluga razvrstane u kategoriju korisnika kućanstvo i u kategoriju korisnika koji nije kućanstvo. Prema odredbama članka 178. navedenog Zakona, predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je donijeti odluku o načinu pružanja javne usluge u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu navedenog Zakona, odnosno do 31. siječnja 2022. Davatelj javne usluge dužan je donijeti i novi cjenik javne usluge u roku od tri mjeseca od dana donošenja navedene odluke, odnosno do 30. travnja 2022.

Državni ured za reviziju preporučuje cijenu javne usluge odrediti na način kojim se potiče odvojeno prikupljanje komunalnog otpada, odnosno uvesti sustav odvoza i naplate koji omogućuje da se za manju količinu predanog miješanog komunalnog otpada plaća manja cijena javne usluge kako bi se potaknulo korisnike usluga na stvaranje manjih količina miješanog komunalnog otpada, kompostiranje otpada te odvajanje otpada.

Prema odredbama članka 33. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave moglo je odlukom odrediti korisniku usluge obvezu plaćanja namjenske naknade u skladu s Programom gradnje građevina za gospodarenje komunalnim otpadom, a koji je sastavni dio Programa gradnje objekata i uređaja komunalne infrastrukture koji se donosi sukladno zakonu kojim se uređuje komunalno gospodarstvo. Program gradnje građevina za gospodarenje komunalnim otpadom i odluka o obvezi plaćanja namjenske naknade dostavljaju se Ministarstvu. Naknada se obračunava putem računa za javnu uslugu i iskazuje se na računu zasebno.

Naknada je javno davanje i prihod je proračuna jedinice lokalne samouprave te se može koristiti samo u svrhu financiranja gradnje građevina za gospodarenje komunalnim otpadom i sanacije neusklađenog odlagališta na području te jedinice lokalne samouprave.

Naknada za gradnju građevina za gospodarenje komunalnim otpadom određena je Odlukom o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada. Obračunava se po jedinici volumena miješanog komunalnog otpada predanog davatelju usluge. Grad nije na računima za javnu uslugu iskazivao naknadu za gradnju građevina za gospodarenje komunalnim otpadom niti ju je obračunavao.

Odredbama Zakona o gospodarenju otpadom nije predviđena mogućnost uvođenja naknade za gradnju građevina za gospodarenje komunalnim otpadom, a prema odredbama članka 179. navedenog Zakona, obveza plaćanja naknade za gradnju građevina za gospodarenje komunalnim otpadom, koja je određena odlukom predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave i koja je donesena do dana stupanja na snagu navedenog Zakona, prestaje u roku od dvije godine od dana stupanja Zakona na snagu, odnosno 31. srpnja 2023.

Krupni (glomazni) otpad, zeleni otpad (granje i ostaci od orezivanja živice) i građevinski otpad sakuplja se u reciklažnim dvorištima i na lokaciji obračunskih mjesta korisnika. Davatelj usluge dužan je u okviru javne usluge, jednom u kalendarskoj godini preuzeti krupni (glomazni) otpad od korisnika usluge na obračunskome mjestu bez naknade, u okviru organizirane akcije odvoza glomaznog otpada.

Cjenik usluga odlaganja građevinskog, krupnog (glomazni) i zelenog otpada za poslovne subjekte i građane Društvo je donijelo u lipnju 2020. Prema navedenom cjeniku, građani i poslovni subjekti imaju pravo, bez naknade, na reciklažnim dvorištima odložiti do 200 kg građevinskog otpada u šest mjeseci. Za količine veće od dopuštene dužni su platiti cijenu odlaganja 0,24 kn/kg otpada uvećanu za porez na dodanu vrijednost, odnosno za usluge deponiranja zelenog otpada za poslovne subjekte 0,10 kn/kn uvećanu za porez na dodanu vrijednost. Također, građani mogu bez naknade odlagati glomazni otpad na reciklažnim dvorištima.

– Knjigovodstveno praćenje prihoda i rashoda od obavljanja javne usluge

Prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom koji je bio na snazi u 2019. i 2020., davatelj javne usluge koji obavlja i drugu djelatnost, mora osigurati knjigovodstveno vjerodostojno praćenje prihoda i rashoda djelatnosti i organizacijsko razdvajanje obavljanja djelatnosti.

Društvo obavlja više različitih javnih usluga odnosno komunalnih djelatnosti te tržišnih djelatnosti, a za obavljanje djelatnosti ustrojene su organizacijske jedinice.

Pojedina oprema koju koristi Društvo (vozila i radni strojevi) služi obavljanju više djelatnosti, a isto tako, dio zaposlenika Društva obavlja poslove za različite organizacijske jedinice, dok dio zaposlenika obavlja poslove za sve organizacijske jedinice (Radna jedinica Zajedničke službe). Javna usluga obavlja se najvećim dijelom u Radnoj jedinici Higijena, dijelom u Radnoj jedinici Zelenilo i čistoća te u okviru Radne jedinice Zajedničke službe.

Knjigovodstvene evidencije Društva vode se po radnim jedinicama te detaljnije prema mjestu troška (troškovi pojedinih vozila i radnih strojeva, materijala i usluga te plaća zaposlenika koji se izravno mogu pripisati pojedinoj djelatnosti).

Računalni program korišten tijekom 2019. i 2020. nije omogućavao izravni ispis prihoda i rashoda za djelatnost javne usluge. Prema odredbama članka 69., stavka 3. Zakona o gospodarenju otpadom, koji je stupio na snagu u srpnju 2021., davatelj usluge koji osim pružanja javne usluge obavlja i druge poslove, dužan je voditi evidenciju prihoda i rashoda od javne usluge tako da je u svakom trenutku moguće utvrditi postojeće prihode i rashode od javne usluge.

Državni ured za reviziju nalaže voditi evidenciju prihoda i rashoda od javne usluge tako da je u svakom trenutku moguće utvrditi postojeće prihode i rashode od javne usluge, u skladu s odredbama Zakona o gospodarenju otpadom.

Za potrebe sastavljanja Izvješća o radu davatelja javne usluge i za potrebe drugih izvješća, Društvo je za 2019. i 2020. sastavilo pregled prihoda i rashoda od obavljanja javne usluge.

U tablici broj 4 daju se podaci o ostvarenim приходima i rashodima od djelatnosti gospodarenja otpadom u odnosu na ukupno ostvarene prihode i rashode Društva za 2019. i 2020.

Tablica broj 4

Ostvareni prihodi i rashodi od djelatnosti gospodarenja otpadom u odnosu na ukupno ostvarene prihode i rashode Društva za 2019. i 2020.

u kn

Redni broj	Djelatnost	2019.			2020.		
		Prihodi	Rashodi	Razlika prihoda i rashoda (2 - 3)	Prihodi	Rashodi	Razlika prihoda i rashoda (5 - 6)
	1	2	3	4	5	6	7
1.	Gospodarenje otpadom	14.117.805,00	9.876.520,00	4.241.285,00	13.486.579,00	11.553.737,00	1.932.842,00
2.	Druge djelatnosti Društva	16.763.303,00	20.598.395,00	-3.835.092,00	15.065.691,00	22.733.725,00	-7.668.034,00
3.	Ukupno	30.881.108,00	30.474.915,00	406.193,00	28.552.270,00	34.287.462,00	-5.735.192,00
4.	Udjel prihoda i rashoda od gospodarenja otpadom u ukupnim приходima i rashodima u % (1. / 3. * 100)	45,7	32,4	-	47,2	33,7	-

Prema podacima iskazanim u tablici broj 8, udjel prihoda od gospodarenja otpadom u ukupno ostvarenim приходima za 2019. bio je 45,7 %, a za 2020. bio je 47,2 %. Udjel rashoda od gospodarenja otpadom u ukupno ostvarenim rashodima za 2019. bio je 32,4 %, a za 2020. bio je 33,7 %. U 2019. Društvo je ostvarilo dobit u iznosu od 406.193,00 kn, a u 2020. gubitak u iznosu od 5.735.192,00 kn.

Prihodi od obavljanja djelatnosti gospodarenja otpadom ostvareni su za 2019. u iznosu od 14.117.805,00 kn, a za 2020. u iznosu od 13.486.579,00 kn, što je 631.226,00 kn ili 4,5 % manje u odnosu na 2019. Ukupan prihod djelatnosti gospodarenja otpadom sastoji se od prihoda od obavljanja javne usluge, prodaje plastičnih vreća za otpad, prodaje korisnog otpada i ostalih prihoda.

Prihodi od obavljanja javne usluge ostvareni su za 2019. u iznosu od 12.497.361,00 kn, a za 2020. u iznosu od 12.376.942,00 kn, što je 120.419,00 kn ili 1,0 % manje u odnosu na 2019. Iskazani prihodi od javne usluge odnose se na prihode prema računima za javnu uslugu ispostavljenu kućanstvima i drugim korisnicima, prihode od odvoza komunalnog otpada (glomaznog otpada, biorazgradivog otpada i drugo) putem kontejnera na zahtjev korisnika usluge, prihode od prodaje odvojeno prikupljenog otpada, prihode od prodaje vrećica za odvojeno prikupljanje otpada, naplaćena otpisana potraživanja i prihode iz prošlih godina i druge prihode. Račune za obavljanje javnu uslugu Društvo ispostavlja prema utvrđenim cjenicima.

Rashodi od obavljanja javne usluge ostvareni su za 2019. u iznosu od 8.664.131,00 kn, a za 2020. u iznosu od 8.160.700 kn, što je 503.390,00 kn ili 5,8 % manje u odnosu na 2019. Iskazani rashodi od obavljanja javne usluge odnose se na troškove materijala i sirovina (električna energija, plin, gorivo i maziva), sitni inventar i autogume, usluge tekućeg održavanja i čuvanja imovine, amortizaciju imovine, brutoplaće i naknade troškova zaposlenika koji rade na poslovima gospodarenja otpadom troškove za zaposlene, naknade za zaposlenike, financijske rashode i druge troškove i rashode.

Društvo je ostvarilo prihode od prodaje korisnog otpada (papira i kartona, plastike i metala) za 2019. u iznosu od 398.154,00 kn, a za 2020. u iznosu od 320.672,00 kn. Rashodi za zbrinjavanje posebnih kategorija otpada (papira, plastike i ambalaže od plastike, stakla, metala i drugo) nisu iskazani zasebno. Za potrebe obavljanja revizije sastavljen je izračun troškova vozila za sakupljanje korisnog otpada (plastika i papir). Troškovi vozila za sakupljanje plastike u 2019. i 2020. iznose 141.257,00 kn, dok troškovi vozila za sakupljanje papira za 2019. i 2020. iznose 141.636,00 kn. Vrijednosno najznačajniji prihodi za 2019. i 2020. u iznosu od 639.256,00 kn odnose se na prihode od prodaje papira i kartona čija je prodajna cijena bez poreza na dodanu vrijednost u 2019. i 2020. prema zaključenom ugovoru i dodacima ugovoru iznosila do 750,00 kn po toni (0,75 kn/kg). Prema zaključenom ugovoru iz 2017. (koji je raskinut koncem 2019.), cijena zbrinjavanja plastike i ambalaže od plastike iznosila je do 800,00 kn po toni bez poreza na dodanu vrijednost, ovisno o vrsti plastike koju sakupljač sakuplja i zbrinjava.

Prema odredbama članka 32., stavka 5. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, davatelj javne usluge dužan je izvješće o radu podnijeti predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu i dostaviti ga Ministarstvu. Navedena obveza davatelja javne usluge utvrđena je i odredbama članka 69. Zakona o gospodarenju otpadom iz srpnja 2021.

Prema odredbama članka 22. Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom, davatelj javne usluge dužan je predati Izvješće o radu davatelja javne usluge na obrascu kojega Ministarstvo objavljuje na svojoj mrežnoj stranici. Izvješće obvezno sadrži opće podatke o području pružanja javne usluge, obračunskim mjestima, korisnicima usluge i odvojenom sakupljanju otpada, podatke o redovitosti sustava te podatke o kvaliteti pružanja javne usluge i ekonomskoj učinkovitosti sustava sakupljanja komunalnog otpada. Na temelju podataka iz navedenog Izvješća i podataka prijavljenih u Registar onečišćavanja okoliša, Ministarstvo na svojim mrežnim stranicama objavljuje godišnje Izvješće o sustavu sakupljanja komunalnog otpada, u obliku usporedne tablice, s podacima iz izvješća svedenim na primjenjivu zajedničku mjeru za područja pružanja javne usluge i davatelje javne usluge po jedinicama lokalne samouprave, u svrhu pregleda kvalitete, redovitosti i ekonomske učinkovitosti sustava sakupljanja komunalnog otpada.

Prema navedenim odredbama Uredbe, na mrežnim stranicama Ministarstva objavljen je obrazac za Izvješće o radu davatelja usluge – Obrazac IRDJU. Upute za popunjavanje obrasca su sastavni dio obrasca, a obrazac se u Excel formatu dostavlja Ministarstvu elektroničkom poštom na objavljenu adresu.

Društvo je za 2019. i 2020. sastavilo pregled prihoda i rashoda od obavljanja javne usluge. Za 2019. Društvo je u obrascu IRDJU iskazalo prihod od gospodarenja otpadom u iznosu od 14.117.737,00 kn te trošak javne usluge u iznosu od 9.860.548,00 kn, a nije iskazalo prihod javne usluge u iznosu od 12.497.361,00 kn i trošak javne usluge u iznosu od 8.664.131,00 kn od pružanja javne usluge sakupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada. Za 2020. Društvo je u obrascu IRDJU iskazalo prihod od gospodarenja otpadom u iznosu od 13.484.632,00 kn te trošak javne usluge u iznosu od 11.554.671,00 kn, a nije iskazalo prihod u iznosu od 12.376.942,00 kn i rashod u iznosu od 8.160.741,00 kn od pružanja javne usluge sakupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada. Društvo je u obrascu IRDJU trebalo iskazati prihode i troškove od javne usluge te posebno iskazati prihode i troškove od usluge povezane s javnom uslugom, kao i prihod i trošak po toni sakupljenog miješanog komunalnog otpada odnosno po tonama otpada od usluge povezane s javnom uslugom. Društvo je podatke iskazalo u jednom iznosu te su unutar ukupnih prihoda od usluge povezane s javnom uslugom sadržani i prihodi od javne usluge. Također, unutar ukupnih troškova od usluge povezane s javnom uslugom sadržani su i troškovi od javne usluge. Isto tako, prihodi od gospodarenja otpadom u obrascu IRDJU za 2019. iskazani su 68,00 kn manje, a u 2020. 1.947,00 kn više od prihoda iskazanih u glavnoj knjizi. U usmenom obrazloženju odgovorne osobe Društva navedena razlika nastala je kao posljedica predaje obrasca IRDJU u skladu sa zakonski utvrđenim rokom (do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu), dok su u postupku izrade godišnjeg financijskog izvještaja za 2019. knjigovodstvena usklađenja provedena nakon predaje obrasca. Obrasci IRDJU za 2021. popunjeni su potrebnim podacima, čime je ispunjena svrha Izvješća o radu davatelja javne usluge, odnosno pregleda kvalitete, redovitosti i ekonomske učinkovitosti sustava sakupljanja komunalnog otpada.

Između ostalog, u obrascu IRDJU iskazuju se podaci o kvaliteti pružanja usluge i ekonomskoj učinkovitosti sustava sakupljanja komunalnog otpada te podaci o prihodima i troškovima javne usluge i usluge povezane s javnom uslugom te o prihodima i troškovima javne usluge po toni miješanog komunalnog otpada i po toni otpada sakupljenog u sklopu usluge povezane s javnom uslugom.

Evidentiranje i praćenje podataka o komunalnom otpadu

Prema odredbama članka 45. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, osoba koja obavljanjem svoje djelatnosti proizvodi otpad i osoba koja preuzima otpad u posjed dužna je voditi Očevidnik o nastanku i tijeku otpada za svaku vrstu otpada, koji se sastoji od obrasca očevidnika i pratećih listova za pojedinu vrstu otpada i priloženih dokumenata propisanih pravilnicima kojima se određuje gospodarenje posebnim kategorijama otpada te pravilnikom kojim se određuju kategorije odlagališta otpada, postupci i drugi uvjeti za odlaganje otpada. Posebnom kategorijom otpada, između ostalog, smatraju se i pojedine kategorije otpada koje su razvrstane u komunalni otpad (biootpad, otpadni tekstil i obuća, otpadna ambalaža, otpadna ulja, otpadne baterije i akumulatori). Osoba koja proizvodi i preuzima otpad dužna je ažurno i potpuno unositi podatke u očevidnik o nastanku i tijeku otpada nakon svake nastale promjene stanja te podatke iz očevidnika čuvati pet godina.

Očevidnik o nastanku i tijeku otpada vodi se u pisanom obliku, a osoba koja je ishodila dozvolu za gospodarenje otpadom i koja je upisana u očevidnik reciklažnih dvorišta te u očevidnik prijevoznika otpada i davatelj javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada dužna je voditi Očevidnik o nastanku i tijeku otpada putem mrežne aplikacije koja je sastavni dio informacijskog sustava gospodarenja otpadom. Osoba koja unosi podatke u Očevidnik o nastanku i tijeku otpada odgovorna je za istinitost podataka koje je unijela. Oblik, izgled i način vođenja očevidnika o nastanku i tijeku otpada, način vođenja i dostave podataka, rokove za dostavu podataka i način obračuna troškova koji nastaju radom mrežne aplikacije propisuje ministar Pravilnikom o gospodarenju otpadom.

Prema odredbama članka 34. važećeg Pravilnika o gospodarenju otpadom, Očevidnik o nastanku i tijeku otpada vodi se na način da se u obrascu ONTO evidentira nastanak, predaja, preuzimanje i obrada otpada, a u obrascu ONTO-P evidentira se prikupljanje otpada u sklopu javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada i prijevoz otpada. Obrazac ONTO vodi se zasebno za kalendarsku godinu, lokaciju gospodarenja otpadom, odnosno organizacijsku jedinicu te vrstu otpada prema Katalogu otpada. Obrazac ONTO vodi se zasebno za kalendarsku godinu, lokaciju gospodarenja otpadom, odnosno organizacijsku jedinicu te vrstu otpada prema Katalogu otpada. Obrazac ONTO-P vodi se kao jedinstveni dokument za pravnu osobu, kalendarsku godinu i vrstu otpada prema Katalogu otpada. Očevidnik o nastanku i tijeku otpada za prethodnu kalendarsku godinu mora biti zatvoren 15. ožujka tekuće kalendarske godine te se nakon toga datuma ne može više mijenjati. Mrežnu aplikaciju za kategorizaciju otpada za potrebe vođenja ONTO vodi Zavod na mrežnim stranicama Ministarstva. Obrazac ONTO i ONTO-P propisani su Dodatkom XI Pravilnika.

Prema odredbama članka 35. navedenog Pravilnika, osoba čijim obavljanjem djelatnosti nastaje otpad dužna je voditi Očevidnik o nastanku i tijeku otpada na način da u obrascu ONTO evidentira nastanak i predaju otpada. Osoba koja obavlja djelatnost gospodarenja otpadom dužna je voditi Očevidnik o nastanku i tijeku otpada na način da u obrascu ONTO evidentira nastanak, preuzimanje, predaju i obradu otpada. Osoba upisana u Očevidnik prijevoznika otpada i osoba koja je davatelj javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada dužna je voditi Očevidnik o nastanku i tijeku otpada na način da u ONTO-P obrascu evidentira prijevoz pošiljke otpada koju prevozi.

Prema odredbama članka 44. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, posjednik otpada koji predaje pošiljku otpada dužan je osobi koja preuzima pošiljku otpada, uz pošiljku otpada predati prateći list koji sadrži informacije o vrsti i količini otpada koji čini pošiljku, o osobama koje imaju pošiljku u posjedu, o vlasništvu nad pošiljkom i druge potrebne informacije o pošiljci. Obrazac pratećeg lista i iznimke od obveze predaje pratećeg lista propisuje ministar Pravilnikom o gospodarenju otpadom.

Prema odredbama članka 3., stavka 1., točke 9. važećeg Pravilnika o gospodarenju otpadom, prateći list je dokument koji prati pošiljku otpada prilikom prijevoza otpada kad su polazište i odredište u Republici Hrvatskoj te potvrđuje primopredaju pošiljke otpada između određenih osoba, a prema odredbama članka 36., stavka 1. Prateći list izrađuje se ispunjavanjem obrasca PL-O prema uputi za popunjavanje. Obrazac PL-O propisan je Dodatkom XII navedenog Pravilnika.

Iznimke od obveze ispunjavanja pratećeg lista propisane su odredbama članka 38. Pravilnika, a prateći list se, između ostalog, ne ispunjava kada korisnik javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada koji je fizička ili pravna osoba predaje pošiljku toga otpada davatelju javne usluge, kada fizička osoba (građanin) predaje otpad u sklopu usluge povezane s javnom uslugom te kada se pošiljka otpada ne predaje u posjed drugoj osobi.

Odredbama članka 40. Pravilnika o gospodarenju otpadom detaljnije je uređen informacijski sustav e-ONTO, koji se sastoji od relacijske baze podataka i pripadajuće mrežne aplikacije, sadrži podatke o korisnicima, podatke propisane obrascima ONTO i ONTO-P te obrascem PL-O. Podaci se u sustav dostavljaju korištenjem mrežnog preglednika kojim se pristupa sučelju dostupnom na mrežnim stranicama e-ONTO-a i putem mrežnih servisa. Iz podataka unesenih u sustav e-ONTO izrađuju se odgovarajuća izvješća za Fond i Registar onečišćavanja okoliša. Odredbama članka 41. Pravilnika o gospodarenju otpadom propisane su obveze osoba koje su ishodile dozvolu za gospodarenje otpadom, trgovaca otpadom, osoba koje su upisane u očevidnik reciklažnih dvorišta i prijevoznika otpada te davatelja javne usluge. Davatelj javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada dužan je voditi e-ONTO za područje pružanja javne usluge i za sav otpad kojeg prikuplja u sklopu javne usluge i usluge povezane s javnom uslugom sukladno posebnom propisu koji uređuje gospodarenje komunalnim otpadom.

Prema odredbama članka 42. Pravilnika o gospodarenju otpadom, troškovi koji nastaju radom e-ONTO-a, a koje su dužni snositi korisnici te aplikacije, obračunavaju se na način da iznose nula kuna. Prema odredbama članka 54. Pravilnika, obrazac PL-O propisan ovim pravilnikom primjenjuje se od 1. studenoga 2021. do kada će Ministarstvo uskladiti i sustav e-ONTO. Odredbama članka 41., stavka 2. Pravilnika o gospodarenju otpadom (Narodne novine 17/17) koji je bio na snazi od 7. prosinca 2017. do 23. srpnja 2020. bilo je propisano da su obveznici vođenja e-ONTO-a bili dužni registrirati najmanje jednog korisnika u e-ONTO-u do 15. prosinca 2017. i voditi Očevidnik o nastanku i tijeku otpada putem e-ONTO od 1. siječnja 2018.

Prema navedenom, Društvo je od 1. siječnja 2018. bilo dužno voditi Očevidnik o nastanku i tijeku otpada putem e-ONTO.

Na mrežnim stranicama Ministarstva opisan je informacijski sustav e-ONTO kao mrežni bazirani višekorisnički sustav koji omogućava unos podataka i izradu izvještajnih formi za potrebe praćenja otpada od proizvođača do krajnjeg odredišta putem mrežne aplikacije i/ili putem mrežnog servisa za automatsku razmjenu podataka.

Cilj e-ONTO sustava je objedinjavanje podataka iz ONTO i ONTO-P obrazaca i pratećih listova na jednom mjestu, uvid u stanje i tijek otpada u realnom vremenu te dostupnost sustava za svakodnevno unošenje podataka putem mrežne aplikacije. Sustav je povezan s ostalim informacijskim sustavima unutar Zavoda, Fonda i Ministarstva u cilju optimizacije unosa podataka i praćenja kvalitete unesenih podataka.

Na mrežnim stranicama Ministarstva objavljeni su i dokumenti pod nazivom e-ONTO upute za korisnike, e-ONTO upute za administratore te e-ONTO upute za *web* servise, koji su namijenjeni obveznicima korištenja sustava e-ONTO i u kojima bi obveznici trebali naći sve što je nužno za rad u sustavu.

U e-ONTO uputama za administratore (zaposlenik obveznika koji ima najveća ovlaštenja u sustavu te može pristupiti i ažurirati sve operativne podatke korisnika) i e-ONTO uputama za korisnike sadržane su aktivnosti s objašnjenjima za korisnike od prijave u sustav i načina prijavljivanja lokacije gospodarenja otpadom do unosa dokumenata, odnosno podataka, korekcije stanja, storniranja dokumenata, zaključivanja obrazaca te kreiranja izvještaja iz sustava.

U e-ONTO uputama za *web* servise nalazi se dokumentacija za razvojne inženjere vanjskih aplikacija koje će koristiti e-ONTO sustav za kreiranje e-PL-ova preko servisnog sloja e-ONTO sustava. Dokument opisuje način spajanja, autentikacije i autorizacije na servis e-ONTO te dostupne metode, ulaze i izlaze iz sustava. Na ovaj način omogućeno je korisnicima koji imaju veliki broj dokumenata ili su već imali programsko rješenje za ispostavljanje dokumentacije i vođenje evidencija o otpadu da nadgrade svoje postojeće sustave i automatiziraju razmjenu podataka između vlastitog sustava i centralnog e-ONTO sustava.

Prema navedenom, za obveznike e-ONTO sustava moguća su dva načina rada u sustavu, odnosno izravnim ispostavljanjem dokumentacije i vođenjem evidencija o otpadu u sustavu e-ONTO (što je prikladno za obveznike koji na dnevnoj bazi nemaju puno dokumenata), a za korisnike koji već imaju programsko rješenje omogućen je mrežni pristup sustavu e-ONTO kako ne bi morali dvostruko unositi dokumente odnosno kako bi se izbjegle pogreške zbog dvostrukog unosa.

Pravilnikom o gospodarenju otpadom koji je bio na snazi od 7. prosinca 2017. do 23. srpnja 2020. u Dodatku XII i Dodatku XIII objavljeni su obrasci ONTO i ONTO-P te obrazac PL-O, a osim obrazaca bile su navedene i detaljne upute za popunjavanje navedenih obrazaca. U važećem Pravilniku o gospodarenju otpadom u Dodatku XI i Dodatku XII propisani su samo obrasci ONTO i ONTO-P te obrazac PL-O, a upute za popunjavanje obrazaca nisu navedene niti je navedeno da se obrasci popunjavaju prema uputama objavljenim na mrežnim stranicama Ministarstva.

Na mrežnim stranicama Ministarstva (Obrasci za podatke o otpadu) dane su upute za popunjavanje obrazaca ONTO i ONTO-P te obrasca PL-O.

Društvo podatke o komunalnom otpadu vodi u računalnom programu (Astra Quazar) i elektroničkom Očevidniku o nastanku i tijeku otpada u informacijskom sustavu e-ONTO Ministarstva. Tijekom obavljanja revizije pregledana je dokumentacija i evidencije o otpadu te godišnji izvještaji iz računalnog programa koje koristi Društvo (Astra Quazar) i informacijskom sustavu e-ONTO. Podaci su iskazani prema ključnim brojevima otpada iz Kataloga otpada.

Društvo je u 2019. i 2020. ispostavljalo dokumentaciju i vodilo evidencije o otpadu u okviru sustava e-ONTO. Očevidnike o nastanku i tijeku otpada Društvo je vodilo na način da je u obrascu ONTO evidentiralo vrijeme i vrstu nastanka, preuzimanje i predaje otpada, a u obrascu ONTO-P evidentiralo je sakupljeni otpad u sklopu javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada, biorazgradivog i reciklabilnog komunalnog otpada. Obrazac ONTO vođen je zasebno za kalendarsku godinu i vrstu otpada prema Katalogu otpada. Obrazac ONTO-P vođen je kao jedinstveni dokument za svaku kalendarsku godinu i vrstu otpada prema Katalogu otpada. Nastanak, predaju, preuzimanje i obradu otpada u obrascu ONTO Društvo je zasebno vodilo i za tri reciklažna dvorišta kojima upravlja: reciklažno dvorište Sjeverna vezna cesta 52z, reciklažno dvorište Gospodarska ulica 4, a u 2020. i reciklažno dvorište Stanka Vraza 2c.

Očevidnici o nastanku i tijeku otpada za reciklažna dvorišta kojima upravlja Društvo tijekom 2019. i 2020. sadrže sve propisane podatke, a pri predaji sakupljenog otpada iz reciklažnih dvorišta oporabiljima otpada ispostavljeni su prateći listovi odnosno obrasci PL-O u elektroničkom obliku koji sadrže propisane podatke. U slučajevima kada je otpad iz reciklažnih dvorišta predan oporabiljima otpada vozilima Društva, količina predanog otpada utvrđena je vaganjem otpada na lokaciji oporabilja otpada. Usporedbom podataka iskazanih po šiframa otpada u godišnjim izvještajima iz informacijskog sustava e-ONTO za odlagalište otpada i reciklažna dvorišta utvrđene su razlike, pri čemu pojedine šifre i vrste otpada evidentirane u sustavu e-ONTO nisu određene dozvolom za gospodarenje otpadom.

Državni ured za reviziju nalaže dozvolom za gospodarenje otpadom odrediti sve vrste otpada koje Društvo prikuplja i evidentira u sustavu e-ONTO.

Prema odredbama članka 137. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, informacijski sustav gospodarenja otpadom služi u nadzoru provedbe i upravljanjem sustavom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske i sastavni je dio informacijskog sustava zaštite okoliša koji se vodi prema zakonu kojim se uređuje zaštita okoliša, a između ostalog, sadrži podatke o količinama, vrstama i tokovima otpada iz očevidnika o nastanku i tijeku otpada. Strukturu, sadržaj, dostupnost podataka i način rada informacijskog sustava propisuje ministar pravilnikom.

Na temelju odredaba članka 151., stavka 3. Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine 80/13, 153/13 – Zakon o gradnji, 78/15, 12/18 i 118/18) nadležni ministar donio je Pravilnik o registru onečišćavanja okoliša (Narodne novine 87/15) kojim je utvrđen obvezni sadržaj i način vođenja registra onečišćavanja okoliša (dalje u tekstu: ROO), obveznici dostave podataka u ROO, način, metodologija i rokovi prikupljanja i dostavljanja podataka o emisijama odnosno ispuštanju, prijenosu i odlaganju onečišćujućih tvari u okoliš i otpadu, podaci o onečišćivaču, operateru postrojenja, organizacijskoj jedinici u sastavu onečišćivača, rok i način obavještanja javnosti, način provjere i osiguranja kvalitete podataka koji se dostavljaju i vode u registru, rok čuvanja očevidnika iz kojih su dostavljeni podaci, obavljanje stručnih poslova vođenja ROO-a te drugo.

Pojmovi koji se koriste u Pravilniku o registru onečišćavanja okoliša imaju jednako značenje kao pojmovi koji se koriste u Zakonu o zaštiti okoliša ili kako su određeni u Pravilniku. Prema odredbama članka 4., točke 37. i 44. Zakona o zaštiti okoliša, onečišćivač je svaka fizička i pravna osoba, koja posrednim ili neposrednim djelovanjem, ili propuštanjem djelovanja uzrokuje onečišćavanje okoliša, a operater je pravna ili fizička osoba koja u skladu s posebnim propisom obavlja ili nadzire gospodarsku djelatnost na temelju dozvole, drugog odobrenja, upisa u registar ili u drugu javnu evidenciju, uključujući upravljanje radom ili nadzor postrojenja.

Prema odredbama članka 9. navedenog Pravilnika, obveznik dostave podataka dužan je nadležnom tijelu, između ostalog, dostaviti podatke o obavljanju djelatnosti uporabe odnosno zbrinjavanja otpada te obavljanju djelatnosti sakupljanja otpada, pružanju javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada, radu reciklažnog dvorišta uključujući i rad mobilnog reciklažnog dvorišta te obavljanju djelatnosti trgovanja otpadom postupkom trgovanjem otpadom na malo.

Prema odredbama članka 20. Pravilnika o registru onečišćivanja okoliša, podaci o otpadu unose se u Obrazac NO – Nastanak otpada, Obrazac SO – Sakupljanje otpada i Obrazac OZO – Oporaba/zbrinjavanje otpada, a obrasci se prema odredbama članka 21. dostavljaju elektroničkim putem nadležnom tijelu do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu. U prilogima Pravilniku objavljeni su propisani obrasci s uputama za popunjavanje.

U skladu s navedenim odredbama Pravilnika, Društvo je tijekom 2019. i 2020., na temelju podataka o količinama, vrstama i tokovima otpada vođenim u okviru računalnog programa Astra Quazar, Ministarstvu dostavilo obrasce u propisanom roku. Obrasci su dostavljeni zasebno za sjedište Društva i za tri reciklažna dvorišta. Količine svih vrsta otpada utvrđene su vaganjem.

Društvo za sve vrste otpada koje prevozi u sklopu javne usluge i usluge povezane s javnom uslugom izrađuje prateće listove u računalnom programu. Prateće listove izrađuje zaposlenik organizacijske jedinice Društva.

Najveće količine komunalnog otpada koje Društvo prikupi tijekom godine odnose se na miješani komunalni otpad (u 2020. činio je 66,6 %). Prikupljeni miješani komunalni otpad odvozi se i predaje na odlagalište otpada Vijuš-jug na kojem se vaganjem određuje njegova masa i upisuje u prateći list. Društvo je 2019. i 2020. izradilo približno 25 pratećih listova mjesečno, odnosno 300 pratećih listova godišnje. Prema podacima iz računalnog programa Astra Quazar i prema izvješćima dostavljenim Ministarstvu u 2019., ukupne količine prikupljenog miješanog komunalnog otpada iznosile su 9 124,700 t, a prema Očevidniku o nastanku i tijeku otpada u informacijskom sustavu e-ONTO iznosile su 8 333,000 t, što je manje za 791,700 t. Prema podacima iz računalnog programa Astra Quazar prema izvješćima dostavljenim Ministarstvu u 2020., ukupne količine prikupljenog miješanog komunalnog otpada i prema Očevidniku o nastanku i tijeku otpada u informacijskom sustavu e-ONTO iznosile su 8 650,900 t.

U reciklažnim dvorištima Društvo evidentira ulaz i izlaz prikupljenih količina otpada te se dio količina otpada koncem godine koje se nalaze u reciklažnom dvorištu evidentira u završnom stanju. Navedeno završno stanje prenosi se u drugu godinu kao početno stanje količina otpada. Prema ulaznim i izlaznim podacima za reciklažna dvorišta iz računalnog programa Astra Quazar i podataka iz informacijskog sustava e-ONTO nisu utvrđene razlike.

Zbog utvrđenih razlika u količinama otpada koje Društvo vodi u svojem računalnom programu i informacijskom sustavu e-ONTO, Državni ured za reviziju preporučuje provjeriti sve podatke o količinama otpada i pratećih listova za 2019. i 2020. te dostaviti Ministarstvu sve podatke o uočenim nedostacima informacijskog sustava e-ONTO kako bi se podaci u informacijskom sustavu e-ONTO uskladili s podacima koje Društvo dostavlja u ROO.

Prema odredbama članka 39. Pravilnika o gospodarenju otpadom, u vozilu kojim se prevozi otpad mora se nalaziti ispunjeni i ovjereni prateći list, a smatra se da se određeni Prateći list nalazi u vozilu i prati pošiljku otpada ako se u vozilu nalazi na papiru otisnut obrazac PL-O ispunjen s propisanim podacima ili je na odgovarajući način ispunjen obrazac ePL-O u e-ONTO-u koji je u sustavu u elektroničkom obliku potvrdila osoba koja predaje otpad i osoba koja prevozi otpad (što pretpostavlja da bi se u vozilu morao nalaziti odgovarajući uređaj kojim bi se moglo pristupiti sustavu e-ONTO i da vozač koji prevozi otpad ima korisničko ovlaštenje za pristup sustavu).

Nakon predaje i vaganja otpada, predavatelj otpada trebao bi prateći list u okviru sustava e-ONTO dopuniti podatkom o količini otpada, a preuzimatelj bi nakon provjere svih podataka trebao elektroničkim putem ovjeriti preuzimanje otpada, nakon čega se prateći list smatra dovršenim i evidentira u očevidniku i predavatelja otpada i preuzimatelja otpada. Sustav e-ONTO osmišljen je na način da se sve odvija elektroničkim putem u realnom vremenu i da se ovjeravanje dokumentacije u okviru sustava odvija neposredno nakon predaje i preuzimanja otpada.

Prema odredbama članka 137. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, informacijski sustav gospodarenja otpadom služi u nadzoru provedbe i upravljanjem sustavom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske i sastavni je dio informacijskog sustava zaštite okoliša koji se vodi prema zakonu kojim se uređuje zaštita okoliša, a između ostalog, sadrži podatke o količinama, vrstama i tokovima otpada iz očevidnika o nastanku i tijeku otpada. Strukturu, sadržaj, dostupnost podataka i način rada informacijskog sustava propisuje ministar pravilnikom.

Pojmovi koji se koriste u Pravilniku o registru onečišćivanja okoliša imaju jednako značenje kao pojmovi koji se koriste u Uredbi o informacijskom sustavu zaštite okoliša (Narodne novine 68/08) i Zakonu o zaštiti okoliša ili kako su određeni u Pravilniku. Prema odredbama članka 4., točke 37. i 44. Zakona o zaštiti okoliša, onečišćivač je svaka fizička i pravna osoba, koja posrednim ili neposrednim djelovanjem, ili propuštanjem djelovanja uzrokuje onečišćavanje okoliša, a operater je pravna ili fizička osoba koja u skladu s posebnim propisom obavlja ili nadzire gospodarsku djelatnost na temelju dozvole, drugog odobrenja, upisa u registar ili u drugu javnu evidenciju, uključujući upravljanje radom ili nadzor postrojenja.

Prema odredbama članka 4., točke 5. i 6. Pravilnika o registru onečišćivanja okoliša, obveznik dostave podataka je operater i odgovorna osoba organizacijske jedinice koja obavlja djelatnosti iz Priloga 1. Pravilnika uslijed kojih dolazi do ispuštanja i/ili prijenosa onečišćujućih tvari u okoliš i/ili nastanka odnosno gospodarenja otpadom, a organizacijska jedinica je bilo koji dio u organizacijskoj strukturi operatera koja u svojem sastavu ima jedno ili više postrojenja koja se nalaze na istoj lokaciji, a uslijed čije djelatnosti dolazi do ispuštanja i prijenosa izvan mjesta nastanka onečišćujućih tvari u okoliš ili čijom djelatnošću nastaje otpad odnosno gospodari otpadom. U Prilogu 1. navedenog Pravilnika dan je Popis djelatnosti pri kojima dolazi do ispuštanja i/ili prijenosa onečišćujućih tvari, određene su njihove šifre i kapaciteti, a za gospodarenje otpadom određena je šifra 07 00 00.

U tablici broj 5 daju se podaci o količini sakupljenog u okviru javne usluge, prema načinu sakupljanja u 2019. i 2020.

Tablica broj 5

Sakupljeni otpad u okviru javne usluge, prema načinu sakupljanja u 2019. i 2020.

Redni broj	Način sakupljanja otpada	Obrazac za dostavu podataka o otpadu	Sakupljeno u 2019. (u t)			Sakupljeno u 2020. (u t)		
			Komunalni otpad	Druge vrste otpada	Ukupno	Komunalni otpad	Druge vrste otpada	Ukupno
	1	2	3	4	5 (3 + 4)	6	7	8 (6 + 7)
1.	Kod korisnika javne usluge i putem spremnika na javnim površinama	SO-1	13 695,880	0,00	13 695,880	12 996,340	0,00	12 996,340
2.	Reciklažna dvorišta	SO-3-2	336,790	55,090	391,880	572,800	105,860	678,660
Ukupno			14 032,670	55,090	14 087,760	13 569,140	105,860	13 675,000

Prema priložima uz Pravilnik o registru onečišćavanja okoliša, odnosno uputama za popunjavanje Obrasca SO-1, ovaj obrazac dio je Obrasca SO, koji popunjava davatelj javne usluge, a u tablicu se unose ključni brojevi otpada iz skupine 20 i podskupine 15 01 iz Kataloga otpada. Podaci iz Obrasca SO-1 nalaze se u Prilogu 1.

Iskazani podaci u Obrascu SO-1 odnose se na otpad koji je u okviru javne usluge prikupljen na obračunskom mjestu korisnika javne usluge i otpad prikupljen u spremnicima za odvojeno prikupljanje otpada na javnim površinama. U 2019. je na obračunskom mjestu korisnika javne usluge i iz spremnika na javnim površinama prikupljeno ukupno 14 032,670 t komunalnog otpada, od čega je miješani komunalni otpad 9 124,700 t ili 65,0 %. U 2020. prikupljeno je 13 569,140 t komunalnog otpada, od čega je miješani komunalni otpad 8 650,900 t ili 63,7 %.

Podaci o odvojeno prikupljenom otpadu u stacionarnim reciklažnim dvorištima iskazani su na obrascima SO-3-2 za 2019. i 2020., koje je Društvo dostavilo u ROO. Podaci se odnose na odvojeno prikupljeni komunalni otpad i ostali odvojeno prikupljeni otpad. Podaci iz obrazaca SO-3-2 nalaze se u Prilogu 2.

U stacionarnim reciklažnim dvorištima prikupljeno je u 2019. ukupno 336,790 t komunalnog otpada, a u 2020. ukupno 572,800 t komunalnog otpada, što je 236,010 t ili 70,1 % više nego u 2019. Iako je u 2020. započelo s radom još jedno stacionarno reciklažno dvorište (reciklažno dvorište u Ulici Stanka Vraza 2c u Gradu), značajno su povećane količine odvojeno prikupljenog otpada putem reciklažnih dvorišta.

Društvo je za 2019. i 2020. dostavilo u ROO podatke o otpadu sakupljenom izvan javne usluge (Obrazac SO-2). U 2019. Društvo je izvan javne usluge sakupilo 782,000 t otpada, a u 2020. sakupilo je 830,030 t otpada unutar kojeg nije bio sakupljen komunalni otpad.

Društvo je za 2019. i 2020. u Registar onečišćavanja okoliša dostavilo obrasce NO. U 2019. prijavljen je nastali otpad od 128,560 t, od čega se na komunalni otpad odnosi 124,700 t (miješani komunalni otpad).

Također, za 2020. Društvo je dostavilo podatke u ROO putem Obrasca OZO u vezi s drugom obradom otpada (PP) za sakupljeni otpad s tržnica (20 03 02), zbrinjavanjem otpada (D1) za sakupljeni otpad – ostaci na sitima, muljevi od bistrenja vode, ostali otpad, biorazgradivi otpad, miješani komunalni otpad, ostaci od čišćenja ulica i glomazni otpad (19 08 01, 19 09 02, 19 12 12, 20 02 01, 20 03 01, 20 03 03, 20 03 07) te razmjenom otpada (R12) za sakupljenu plastičnu ambalažu (15 01 02). U 2020. ukupno je preuzeto 60,220 t plastične ambalaže koja je izdvojena iz miješanog komunalnog otpada, sortirana po vrstama, balirana i skladištena u skladištu reciklažnog dvorišta u Ulici Stanka Vraza. U 2019. i 2020. Društvo je dostavilo podatke u ROO putem obrazaca OZO.

U tablici broj 6 daju se podaci o preuzetim količinama otpada na odlagalište Vijuš-jug za 2019. i 2020., prema Obrascu OZO.

Tablica broj 6

Podaci o preuzetim količinama otpada na odlagalište Vijuš-jug
za 2019. i 2020.

Redni broj	Ključni broj otpada	Naziv otpada prema Katalogu otpada	Preuzeto u godini u t		Indeks 2020./2019.
			2019.	2020.	
	1	2	3	4	5 (4/3 * 100)
I.	Preuzeto u izvještajnoj godini				
1.	15 01 02	ambalaža od plastike	0,000	60,220	-
2.	17 01 01	beton	22,620	48,100	212,6
3.	17 01 02	cigle	0,000	16,400	-
4.	17 01 03	crijep, pločice i keramika	16,800	32,120	125,7
5.	17 06 04	izolacijski materijal	0,000	23,820	-
6.	17 09 04	miješani građevinski otpad	602,070	656,310	109,0
7.	19 08 01	ostaci na sitima	16,500	12,000	72,7
8.	19 09 02	muljevi od bistrenja	97,500	90,000	92,3
9.	19 12 12	ostali otpad	50,000	62,400	124,8
10.	20 02 01	biorazgradivi otpad	2 400,600	2 022,650	84,3
11.	20 03 01	miješani komunalni otpad	9 124,700	8 650,900	94,8
12.	20 03 02	otpad s tržnica	150,000	160,00	106,7
13.	20 03 03	ostaci od čišćenja	0,420	0,560	133,3
14.	20 03 07	glomazni otpad	970,900	989,730	101,9
Ukupno I.			13 452,110	12 825,210	95,3
II.	Postupanje s otpadom				
1.		Druge obrade (PP)	150,000	160,000	122,5
2.		Nasipavanje (R5)	641,490	752,930	117,4
3.		Razmjena(R12)	-	60,220	-
4.		Odlaganje (D1)	12 660,620	11 828,240	93,4
		Neodređeno	-	23,820	-

Prema podacima iskazanim u tablici broj 10, na odlagalište Vijuš-jug je u 2019. preuzeto 13 452,110 t otpada, a u 2020. preuzeto je 12 825,210 t otpada, što je 626,900 t ili 4,7 % manje nego u 2019.

Otpad ključnog broja 17 01 01 s nazivom beton, 17 01 02 s nazivom cigle i 17 01 03 s nazivom crijep, pločice i keramika koji je najvećim dijelom nastao obavljanjem građevinskih djelatnosti građana i dovozom na odlagalište nije predviđen dozvolom za gospodarenje otpadom.

Druge vrste otpada preuzete su u količinama i vrstama utvrđenim dozvolom za gospodarenje otpadom. Osim navedenog, sav otpad ključnog broja 17 01 01 – beton, 17 01 02 – cigle i 17 01 03 – crijep, pločice i keramika, s nazivom beton, cigla, crijep, pločice i keramika koji nije naveden pod 17 09 04 kao miješani građevinski otpad, prema obrazloženju odgovorne osobe Društva, korišten je u 2019. i 2020. za nasipavanje odlagališta (R5 postupak), odnosno za dnevnu pokrivku na odlagalištu.

Od ukupno odložene količine otpada, najveća količina odloženog otpada odnosi se na otpad ključnog broja otpada 20 03 01, odnosno miješani komunalni otpad. U 2019. odloženo je 9 124,700 t miješanog komunalnog otpada, što čini 67,8 % ukupno odloženog otpada u 2019., a u 2020. odloženo je 8 650,900 t ili 67,4 % ukupno odloženog otpada. Odloženi miješani komunalni otpad u 2019. i 2020. odnosi se na otpad koji je Društvo sakupilo u okviru obavljanja javne usluge na području Grada Slavenskog Broda.

Prema odredbama članka 24., stavka 4. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, osoba koja upravlja odlagalištem dužna je Ministarstvu dostaviti podatke o masi biorazgradivog komunalnog otpada odloženog na odlagalište na propisanim obrascima dva puta godišnje u roku od 30 dana od isteka polugodišta. Sadržaj i izgled obrasca te način određivanja mase biorazgradivog komunalnog otpada odloženog na odlagalište propisani su odredbama članaka 47. i 48. Pravilnika o gospodarenju otpadom. U Obrascu OOO se osim podataka o količini odloženog biorazgradivog komunalnog otpada iskazuju i podaci o količini odloženog ostalog biorazgradivog otpada. Udjel biorazgradivog otpada u komunalnom otpadu određuje se analizom komunalnog otpada ili primjenom koeficijenta propisanih Dodatkom XIII Pravilnika, a podaci o masi biorazgradivog otpada odloženog na odlagalište dostavljaju se na obrascu iz Dodatka XIV Pravilnika (Obrazac OOO) do 30. srpnja i 30. siječnja za prethodno polugodište. Obrazac OOO i upute za popunjavanje obrasca objavljene su na mrežnim stranicama Ministarstva. Podaci se dostavljaju elektroničkim putem u bazu podataka Centralnog sustava upravljanja informacijama o odlagalištima (CSUIO).

Odredbama Pravilnika o gospodarenju otpadom, koji bio na snazi od 7. prosinca 2017. do 23. srpnja 2020. te se primjenjivao za 2019., način izračuna mase biorazgradivog otpada u odloženom otpadu nije bio propisan, a za izračun su korištene upute koje je Ministarstvo objavilo na svojim mrežnim stranicama u svrhu popunjavanja Obrasca OOO, pod nazivom Upute za određivanje količina odloženog biorazgradivog komunalnog otpada na odlagališta (za otpad iz grupe 20 i podgrupe 15 01 iz Kataloga otpada), a za sav drugi otpad koji sadrži biorazgradivu komponentu Upute za određivanje količina odloženog ostalog biorazgradivog otpada na odlagališta.

Odredbama Pravilnika o gospodarenju otpadom, odnosno Dodatkom XIII, propisan je samo način izračuna mase biorazgradivog otpada u komunalnom otpadu, dok za sav drugi otpad koji sadrži biorazgradivu komponentu način izračuna Pravilnikom nije propisan te su za izračun biorazgradive komponente i u 2020. korištene prethodno navedene Upute za određivanje količina odloženog ostalog biorazgradivog otpada na odlagališta.

Za potrebe usporedbe podataka s iskazanim podacima u Obrascu OZO koji se dostavlja u ROO jednom godišnje i u kojem se iskazuju godišnji podaci, prema podacima iz polugodišnjih obrazaca OOO (podaci o odlaganju iskazuju se za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja i od 1. srpnja do 31. prosinca), Državni ured za reviziju sastavio je izračun godišnjih količina odloženog otpada i količina biorazgradive komponente na način da su podaci o količinama odloženog otpada te podaci o količini biorazgradive komponente iz polugodišnjih obrazaca OOO zbrojeni i svedeni na godišnju razinu.

U tablici broj 7 daju se podaci o masi biorazgradivog otpada odloženog na odlagalište Vijuš-jug u 2019. i 2020., prema podacima iz Obrazaca OOO svedenim na godišnju razinu.

Tablica broj 7

Podaci o masi biorazgradivog otpada odloženog na odlagalište Vijuš-jug u 2019. i 2020.

Redni broj	Ključni broj otpada	Naziv otpada prema Katalogu otpada	Koeficijenti/ udjel biorazgradivog otpada	Ukupno odložena količina otpada u t		Količina biorazgradive komponente u t	
				2019.	2020.	2019.	2020.
	1	2	3	4	5	6	7
I.	Količine odloženog biorazgradivog komunalnog otpada						
1.	20 02 01	biorazgradivi otpad	1,000	2 400,600	2 022,650	2 400,600	1 200,120
2.	20 03 01	miješani komunalni otpad	0,650	9124,700	8 650,900	5 931,055	2 958,124
3.	20 03 03	ostaci od čišćenja ulica	1,000	0,420	0,560	0,420	0,000
4.	20 03 07	glomazni otpad	0,500	970,900	989,730	485,450	275,225
Ukupno I.				12 496,620	11 663,840	8 817,525	4 433,469
II.	Količine odloženog ostalog biorazgradivog otpada						
5.	19 08 01	ostaci na sitima i grabljama	0,000	16,500	12,000	0,000	0,000
6.	19 09 02	muljevi od bistrenja vode	0,500	97,500	90,000	48,750	45,000
7.	19 12 12	ostali otpad (uključujući mješavine materijala)	0,000	50,000	62,400	0,000	0,000
Ukupno II.				164,000	164,400	48,750	45,000
Sveukupno (I. + II.)					11 828,240	8 866,275	4 478,469

Prema podacima iskazanim u tablici broj 12, na odlagalište Vijuš-jug je u 2019. odloženo 11 828,240 t biorazgradivog otpada, a u 2020. odloženo je 8 866,275 t biorazgradivog otpada, što je 2 961,965 t ili 25,0 % manje nego u 2019. U 2019. i 2020. Društvo nije provodilo analizu komunalnog ni drugog otpada kojom bi se utvrdio udjel biorazgradive komponente te je masa biorazgradivog otpada utvrđena izračunom, primjenom udjela propisanih Dodatkom XIII Pravilnika o gospodarenju otpadom, odnosno koeficijenata utvrđenih uputama Ministarstva.

Podatke iz Obrasca OOO Ministarstvo koristi za sastavljanje izvješća pod nazivom Pregled podataka o odlaganju i odlagalištima otpada koja se objavljuju za svaku kalendarsku godinu, a podaci se koriste i za izradu međunarodnih i nacionalnih izvješća o stanju odlagališta i odlaganju otpada.

Nadzor postupanja s komunalnim otpadom

Prema odredbama članka 89. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, podnositelj zahtjeva za ishođenje dozvole za gospodarenje otpadom bio je dužan imenovati osobu odgovornu za gospodarenje otpadom koja udovoljava propisanim uvjetima u pogledu stručne spreme i radnog iskustva na poslovima gospodarenja otpadom (tri godine iskustva na poslovima gospodarenja otpadom, kvalifikacija u području prirodoslovlja, biomedicine i zdravstva, biotehničkom, tehničkom ili tehnološkom području, nije obavljala posao odgovorne osobe u pravnoj osobi kojoj je za to vrijeme oduzeta dozvola te tri godine koje prethode danu podnošenja zahtjeva za dozvolu nije osuđena za kazneno djelo protiv okoliša, opće sigurnosti, gospodarstva ili za prekršaj propisa koji uređuju zaštitu okoliša i gospodarenje otpadom).

Imenovana osoba odgovorna je za gospodarenje otpadom i dužna je obavljati poslove propisane člankom 16. Pravilnika o gospodarenju otpadom odnosno provoditi upravljački nadzor obavljanja svih postupaka gospodarenja otpadom sukladno dozvoli za gospodarenje otpadom, osigurati vođenje evidencije te praćenje i provedbu plana postupanja u slučaju izvanrednih događaja, primijeniti upute za rad iz Elaborata gospodarenja otpadom i pratiti njihovo provođenje, provoditi unutarnji nadzor provedbe mjera onemogućavanja pristupa neovlaštenim osobama i čišćenja rasutog ili razlivenog otpada te provoditi i nadgledati vođenje Očevidnika o nastanku i tijeku otpada.

Društvo djelatnost gospodarenja otpadom obavlja na različitim lokacijama odnosno na lokaciji odlagališta Vijuš-jug i tri reciklažna dvorišta u Gradu Slavanskom Brodu.

Društvo je u kolovozu 2018. i svibnju 2020. imenovalo odgovornu osobu i zamjenika odgovorne osobe za gospodarenje otpadom (voditeljica sustava kvalitete i zaštite okoliša). Prema Zakonu o gospodarenju otpadom iz srpnja 2021., Društvo više nema obvezu imenovati osobu odgovornu za gospodarenje otpadom.

Prema odredbama članaka 16. i 17. Pravilnika o gospodarenju otpadom, osoba odgovorna za gospodarenje otpadom u pravnoj ili fizičkoj osobi – obrtniku koja gospodari otpadom dužna je provoditi upravljački nadzor obavljanja svih postupaka gospodarenja otpadom sukladno dozvoli za gospodarenje otpadom, osigurati vođenje evidencije te praćenje i provedbu plana postupanja u slučaju izvanrednih događaja, primijeniti upute za rad iz Elaborata i pratiti njihovo provođenje, provoditi unutarnji nadzor provedbe mjera onemogućavanja pristupa neovlaštenim osobama i čišćenja rasutog ili razlivenog otpada, provoditi i nadgledati vođenje Očevidnika o nastanku i tijeku otpada. Ako pravna ili fizička osoba – obrtnik obavlja djelatnost gospodarenja otpadom u građevinama ili dijelovima građevina koje se nalaze na različitim lokacijama, ista fizička osoba može biti imenovana za odgovornu osobu za upravljački nadzor na svim lokacijama na kojima ta pravna ili fizička osoba – obrtnik obavlja djelatnost gospodarenja otpadom.

Upravljački nadzor svih postupaka u vezi s gospodarenjem otpadom obavlja se sukladno dozvolama za gospodarenje otpadom te elaboratima gospodarenja otpadom za obavljanje djelatnosti sakupljanja i skladištenja otpada prije uporabe u reciklažnom dvorištu gospodarenja otpadom Stanka Vraza 2c i elaboratu gospodarenja otpadom za obavljanje djelatnosti sakupljanja i uporabe otpada postupcima S, R12 i R13 za neopasni otpad u reciklažnom dvorištu Gospodarska 4.

Elaborati o gospodarenju otpadom, između ostalog, sadrže popis postupaka gospodarenja otpadom, pripadajućih tehnoloških procesa, vrsta i količina otpada, uvjeta za obavljanje postupaka gospodarenja otpadom, metode obavljanja tehnoloških procesa te obveze praćenja emisija odlagališnog plina, odlagališnih voda i sustav javne odvodnje otpadnih voda.

U Elaboratu o gospodarenju otpadom za obavljanje djelatnosti sakupljanja i skladištenja otpada prije provođenja postupaka oporabe u reciklažnom dvorištu Stanka Vraza 2c, u okviru poduzimanja mjera nakon zatvaranja, odnosno prestanka obavljanja postupaka za koje je izdana dozvola, sadržane su i upute za rad koje se odnose na prestanak obavljanja djelatnosti, postupke potrebne za lako sakupljanje i čišćenje te način zbrinjavanja određene vrste otpada i predaje ovlaštenom sakupljaču ili oporabitelju.

U Elaboratu o gospodarenju otpadom za obavljanje djelatnosti sakupljanja i oporabe otpada postupcima S, R12 i R13 za neopasni otpad u reciklažnom dvorištu Gospodarska 4 u okviru metoda za obavljanje tehnoloških procesa sadržane su i upute za rad koje se odnose na postupanje zaposlenika pri obavljanju tehnoloških procesa pri preuzimanju i prihvatu otpada, sortiranju, razvrstavanju, prešanju i baliranju otpada. Isto tako, svi zaposlenici upoznati su s postupcima koje je potrebno poduzeti pri izvanrednim i iznenadnim situacijama (požar i slučajno istjecanje otpadnih tekućina).

Prema elaboratima, sakupljanje otpada započinje preuzimanjem radnog naloga za obavljanje navedenih poslova na određenoj lokaciji, a prije odlaska na lokaciju potrebno je provjeriti tehničku ispravnost vozila i opreme te osposobljenost radnika za upravljanje određenim vozilom za sakupljanje otpada. Nakon dolaska na lokaciju uz vizualni pregled, zaposlenik preuzima otpad u odgovarajućim spremnicima te ih prazni u prostor vozila za sakupljanje i prijevoz otpada. Na lokacijama gdje se preuzima otpad posebnih kategorija zaposlenik vizualno provjerava sadržaj posuda za sakupljanje otpada. Tijekom sakupljanja kontinuirano se provjerava vozilo kako bi se spriječilo rasipanje otpada tijekom transporta.

Sakupljeni otpad odvozi se na predviđenu lokaciju, uz predaju prateće dokumentacije. Nakon vizualne provjere kako bi se utvrdilo odgovara li dovezeni otpad pratećoj dokumentaciji, provjere dokumentacije, vaganja i evidentiranja svih podataka o otpadu, vozilo se upućuje na mjesto istovara ili mjesto privremenog skladištenja te nadzire istovar vozila. Radnik odgovaran za prihvata otpada provodi kontrolu otpada i vodi elektronički Očevidnik o nastanku i tijeku otpada (e-ONTO), a u dnevnik koji se vodi na odlagalištu upisuju se podaci o vozilu (vrsta vozila – smečar, autopodizač, kiper, kombi i slično i registracija), podaci o vrsti količini i podrijetlu otpada te o čuvarskoj službi i drugi podaci. Nakon kontrole i evidentiranja potrebnih podataka, provodi se tehnološki proces razdvajanja, sortiranja, baliranja ili privremenog skladištenja. Nakon tehnološkog procesa prihvata otpada, otpad se prema vrstama privremeno skladišti, odnosno preša i balira kako bi se smanjio volumen i troškovi prijevoza ovlaštenim oporabiteljima. Otpad se ručno sortira prema vrstama uz odvajanje nečistoća. Nečistoće koje se ne mogu sortirati zbrinjavaju se kao miješani komunalni otpad.

Kod privremenog skladištenja otpada, otpad se skladišti odvojeno na za to predviđenim mjestima za skladištenje ili adekvatnim spremnicima, a o stanju uskladištenog otpada, radu i manipulaciji s otpadom potrebno je redovito voditi potrebnu dokumentaciju te brigu o pravodobnom zbrinjavanju navedenog otpada. Kod odlaganja otpada, dovezeni otpad nabija se radom strojeva i prekriva pokrovnim materijalom.

Društvo je donijelo Radne upute o ulasku, kretanju i izlasku motornih vozila na deponiju, Radnu uputu o radu predradnika na deponiju, Pravilnik o radu deponije Vijuš-jug, Pravilnik o gospodarenju građevnim otpadom, Pravilnik o gospodarenju građevnim otpadom koji sadrži azbest, Upute za rad u reciklažnim dvorištima i Pisane upute za obavljanje tehnoloških procesa. Također je izradilo Operativni plan interventnih mjera u slučaju izvanrednog i iznenadnog onečišćavanja voda i Pravilnik o zaštiti od požara. Svrha Operativnog plana je procjena opasnosti od iznenadnog zagađenja voda, utvrđivanje preventivnih mjera radi sprječavanja zagađenja te potrebnih mjera za vrijeme i poslije zagađenja. Isto tako, utvrđena je potrebna oprema i radna snaga, način intervencije, način dojave nadležnim tijelima te suradnja s ostalim institucijama za slučaj sanacije onečišćavanja.

Svrha operativnog plana je sprječavanje zagađenja voda. Mogućnost iznenadnog zagađenja u procesu odlaganja otpada je mala, jer se opasni otpad (osim građevinskog otpada koji sadrži azbest i odlaže se na posebnu kazetu koja je posebno pripremljena i izgrađena u cilju nepovoljnih utjecaja odloženog otpada) ne odlaže na odlagalištu.

Operativnim planom obuhvaćene su mjere i aktivnosti koje se moraju preventivno provoditi, a odnose se na: redoviti pregled, održavanje i kontrolu sustava vodozaštitnih objekata, pridržavanje odredaba unutarnjih akata, pridržavanje uputa o skladištenju otpada, edukaciju i provjeru osposobljenosti radnika te redovito uzorkovanje i kontrolu kvalitete voda. Također su određene i interventne mjere za slučaj iznenadnog onečišćavanja, a odnose se na izlazak i očevid na mjestu zagađenja, sprječavanje daljnjeg širenja zagađenja, informiranje potrebnih institucija te uklanjanje i neutralizaciju elemenata zagađenja i sanacija prostora. U 2019. i 2020. nije bilo izvanrednih događaja, odnosno postupanja po navedenom planu.

Pravilnikom o zaštiti od požara utvrđene su mjere i poslovi zaštite od požara. Također su Pravilnikom propisani način rada službe zaštite od požara, naziv radnog mjesta, stručna sprema, odgovornost i broj osoba zaduženih za obavljanje poslova zaštite od požara, postupanje radnika u slučaju nastanka požara, tehničke mjere zaštite od požara i druge mjere. Oprema i sredstva za dojavu požara koja se odnose na hidrantsku mrežu, gromobranske instalacije, električne instalacije, uređaje i strojeve, sigurnosnu rasvjetu, plinske instalacije, vatrogasni aparati i drugo, trebaju se postaviti, održavati i koristiti prema Pravilniku. U lipnju 2020. na odlagalištu Vijuš-jug pojavio se otvoreni dim koji je brzo saniran, o čemu je usmeno obaviještena inspekcija zaštite okoliša. Vezano za požar ističe se da tom prilikom nije došlo do pojave otvorenog plamena, nego samo do pojave dima koji je saniran vrlo brzo (sat vremena). S obzirom na činjenicu da to nije bio požar, nije rađen poseban zapisnik, a inspekcija zaštite okoliša o incidentu je obaviještena telefonskim putem. U inspeksijskim nalazima inspekcije zaštite nakon tog događaja nije evidentiran požar.

Obveze i odgovornosti zaposlenika Društva, odnosno zaposlenika koji obavljaju poslove gospodarenja otpadom u Društvu (rukovoditelja radne jedinice u okviru koje se najvećim dijelom obavljaju poslovi gospodarenja otpadom, voditelja odvoza otpada, voditelja voznog parka i mehaničarske radionice, voditelja reciklažnog dvorišta, referenta prometa i komunalnih usluga, kontrolora komunalnih usluga, predradnika na deponiju, mehaničara, autolimara i autoelektričara, vozača motornog vozila, rukovoditelja građevinskim strojem, radnika na sortiranju otpada, radnika na deponiju otpada, radnika na odvozu otpada i čistačice) utvrđeni su Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu Društva.

Unos podataka u Očevidnik o nastanku i tijeku otpada te sastavljanje propisanih izvješća za ROO i drugih propisanih izvještaja koji se dostavljaju nadležnim tijelima (Obrazac OOO, Obrazac IRDJU) obavljaju ovlaštene osobe. Podatke u Očevidnik o nastanku i tijeku otpada unosi administrator sustava, a ovlasti za pristup Očevidniku o nastanku i tijeku otpada imaju i voditelji reciklažnih dvorišta.

Imenovane odgovorne osobe za gospodarenje otpadom te drugi zaposlenici u sustavu gospodarenja otpadom su 2019. i 2020. u Društvu obavljali propisane poslove.

Društvo nije donijelo pisane procedure o provođenju unutarnjeg nadzora sustava gospodarenja otpadom odnosno provođenju nadzora svih postupaka i poslova vezanih za gospodarenje otpadom u Društvu.

Državni ured za reviziju preporučuje donošenje internog akta o unutarnjem nadzoru gospodarenja otpadom kojim bi se utvrdio način provođenja nadzora nad postupcima gospodarenja otpadom i provođenja uputa za rad, vođenjem propisanih evidencija te provođenje i nadgledanje vođenja propisanih evidencija.

Izobrazno-informativne aktivnosti

Prema odredbama članka 21. Zakona o održivom gospodarenju otpadom koji je bio na snazi 2019. i 2020., planovi gospodarenja otpadom jedinice lokalne samouprave, između ostalog, obvezno sadržavaju i mjere potrebne za ostvarenje ciljeva smanjivanja ili sprječavanja nastanka otpada, uključujući izobrazno-informativne aktivnosti, a prema odredbama članka 28. provođenje izobrazno-informativne aktivnosti dužno je na svom području osigurati izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave. Izvješće o provedbi izobrazno-informativnih aktivnosti je, prema odredbama članka 39. Zakona, sastavni dio godišnjeg izvješća o provedbi plana gospodarenja otpadom jedinice lokalne samouprave.

Prema odredbama članka 8. Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom koja je bila na snazi u 2019. i 2020, jedinica lokalne samouprave i davatelj javne usluge dužni su na svojoj mrežnoj stranici objaviti i ažurno održavati popis koji sadrži informacije o lokacijama mobilnih reciklažnih dvorišta po naseljima, lokacijama spremnika za odvojeno prikupljanje komunalnog otpada postavljenih na javnoj površini i područjima u kojima se spremnici za odvojeno prikupljanje komunalnog otpada izravno ustupaju korisniku usluge.

Prema odredbama članka 15. Uredbe, jedinica lokalne samouprave i davatelj javne usluge dužni su putem sredstava javnog informiranja, mrežne stranice, dostavom pisane obavijesti ili na drugi za korisnika usluge prikladan način osigurati, da je korisnik usluge, prije sklapanja ugovora o korištenju javne usluge ili izmjene i/ili dopune ugovora, upoznat s propisanim odredbama koje uređuju sustav prikupljanja komunalnog otpada, ugovorom i pravnim posljedicama. Davatelj javne usluge je dužan na svojoj mrežnoj stranici objaviti i održavati poveznice na mrežne stranice Narodnih novina na kojima su objavljeni Zakon o održivom gospodarenju otpadom i Uredba o gospodarenju komunalnim otpadom, digitalnu presliku odluke o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada, digitalnu presliku cjenika i obavijest o načinu podnošenja prigovora sukladno obvezama iz posebnog propisa kojim se uređuje zaštita potrošača.

Prema odredbama članka 16. Uredbe, Obavijest o prikupljanju miješanog komunalnog otpada, biorazgradivog komunalnog otpada i reciklabilnog komunalnog otpada, mora sadržavati plan s datumima i okvirnim vremenom primopredaje miješanog komunalnog otpada, biorazgradivog komunalnog otpada i reciklabilnog komunalnog otpada, lokaciju i radno vrijeme reciklažnog dvorišta, lokaciju, datum i radno vrijeme mobilnog reciklažnog dvorišta, plan s datumima preuzimanja glomaznog otpada u okviru javne usluge, lokacije spremnika za odvojeno sakupljanje komunalnog otpada na javnoj površini, uputu o kompostiranju za korisnika usluge koji kompostira biootpad, uputu o postupanju s miješanim komunalnim otpadom, biorazgradivim komunalnim otpadom i reciklabilnim komunalnim otpadom, kontakt podatke i način podnošenja zahtjeva za preuzimanje komunalnog otpada na zahtjev korisnika usluge, te uputu o preuzimanju komunalnog otpada na zahtjev korisnika usluge. Davatelj javne usluge dužan je korisniku usluge do kraja prosinca tekuće kalendarske godine za iduću kalendarsku godinu dostaviti navedenu obavijest u pisanom obliku ili putem mrežne stranice kad je to korisniku usluge prihvatljivo.

Društvo provodi izobrazno-informativne aktivnosti u vezi s odvojenim prikupljanjem komunalnog otpada u cilju razvoja ekološke svijesti i usmjeravanja ponašanja građana u cilju zaštite okoliša.

Na mrežnim stranicama Društva⁵ objavljeni su cjenici usluga sakupljanja, odvoza i odlaganja otpada po volumenu posude za otpad te cjenik odlaganja otpada na odlagalištu Vijuš-jug za građevinski, glomazni i zeleni otpad za poslovne subjekte i građane, obavijest o promjeni radnog vremena odlagališta Vijuš-jug, akcije odvoza glomaznog otpada, obavijest o podjeli posuda za odvojeno prikupljanje biorazgradivog otpada i plastike i drugo.

Na mrežnim stranicama Društva objavljene su i zasebne edukacijske obavijesti i informacije o korisnom otpadu koji se može odvojeno prikupiti i ponovno upotrijebiti ili reciklirati, kao i o drugim postupcima oporabe. Dane su informacije o reciklažnim dvorištima i vrstama otpada koji se može odlagati u odgovarajuće spremnike, upute o tome koji se otpad može odložiti u koji spremnik odnosno što se ne može odlagati u pojedinim spremnicima za odvojeno prikupljanje otpada (papir i karton, staklo, plastika i drugo).

U 2019. provedena je akcija prikupljanja i odvoza krupnog otpada, pod nazivom Volim svoj grad, kada je prikupljeno 118,44 t krupnog otpada, dok je u 2018. prikupljeno 205,80 t.

Društvo je krajem 2019. provelo materijalnu oporabu glomaznog otpada čija se dobivena frakcija većinom koristi kao inertni materijal za posipanje cesta unutar odlagališta. Društvo je u travnju 2020. organiziralo godišnju akciju prikupljanja glomaznog otpada na mjestu nastanka u kojoj je prikupljeno 356 t glomaznog otpada.

⁵ www.komunalac-sb.hr/o-nama/

Slika broj 6

Edukativna kampanja na temu pravilnog postupanja s otpadom

Izvor: mrežne stranice Društva

Prema odredbama članka 114. Zakona o gospodarenju otpadom iz srpnja 2021., informativne aktivnosti o gospodarenju otpadom i nadalje su obveza jedinica lokalne samouprave, koje su dužne o svom trošku na odgovarajući način osigurati godišnje provedbu informativnih aktivnosti u svezi gospodarenja otpadom na svojem području, a osobito najmanje jednu javnu tribinu, te informativne publikacije o gospodarenju otpadom.

Također su obvezne u sklopu mrežne stranice uspostaviti i ažurno održavati mrežne stranice sa svim bitnim informacijama o gospodarenju otpadom na svojem području. S obzirom na to da je prema odredbama članka 188. Zakona, iz srpnja 2021., veći dio Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom stavljen izvan snage, za davatelje javne usluge i nadalje postoji obveza utvrđena naprijed opisanim odredbama članka 16. navedene Uredbe, koja se odnosi na Obavijest o prikupljanju miješanog komunalnog otpada, biorazgradivog komunalnog otpada i reciklabilnog komunalnog otpada.

Državni ured za reviziju preporučuje da Društvo i nadalje treba provoditi izobrazno-informativne aktivnosti te u sljedećem razdoblju više pozornosti posvetiti edukaciji građana u vezi s postizanjem planiranih ciljeva gospodarenja otpadom i koristima koje se od postizanja ciljeva očekuju (smanjenje onečišćavanja okoliša i drugo). Nadalje, provoditi izobrazno-informativne aktivnosti u vezi s ispravnim načinom odvajanja komunalnog otpada i koristima takvog načina odvajanja. Prije uvođenja odvojenog prikupljanja biootpada iz kućanstva potrebno je provesti dodatne aktivnosti na edukaciji građana o odvojenom prikupljanju i ispravnom načinu odvajanja biootpada iz kućanstva.

OCJENA UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA KOMUNALNIM OTPADOM U TRGOVAČKOM DRUŠTVU KOMUNALAC D.O.O., SLAVONSKI BROD

Državni ured za reviziju obavio je reviziju učinkovitosti gospodarenja komunalnim otpadom u Društvu. Ciljevi revizije bili su provjeriti uspostavu pravnog i planskog okvira za učinkovito gospodarenje komunalnim otpadom, ocijeniti ostvarenje planskih ciljeva za gospodarenje otpadom, ocijeniti uspostavu učinkovitog sakupljanja i zbrinjavanja komunalnog otpada, provjeriti uspostavu odgovarajućeg i transparentnog financiranja sustava gospodarenja komunalnim otpadom koji bi sve sudionike poticao na povećanje količina odvojeno prikupljenog komunalnog otpada, ocijeniti evidentiranje i praćenje podataka o komunalnom otpadu, ocijeniti uspostavu učinkovitog nadzora nad gospodarenjem komunalnim otpadom, provjeriti provedbu izobrazno-informativnih aktivnosti u području gospodarenja komunalnim otpadom te transparentnost i javnu dostupnost podataka o komunalnom otpadu.

Na temelju revizijom utvrđenih činjenica, primjenjujući utvrđene kriterije, Državni ured za reviziju ocijenio je da je Društvo poduzelo propisane aktivnosti u vezi sa sakupljanjem komunalnog otpada u skladu s odlukama jedinice lokalne samouprave, donošenjem cjenika javne usluge u skladu s propisima, pribavljanjem propisanih dozvola za gospodarenje otpadom te provođenjem izobrazno-informativnih aktivnosti. Međutim, ocijenjeno je da postoje nepravilnosti i propusti koje se odnose na planiranje mjera, aktivnosti i ciljeva u gospodarenju otpadom u godišnjem planu poslovanja Društva, vrijednosno iskazivanje ostvarenja rashoda za aktivnosti koje se financiraju iz sredstava Društva u godišnjem izvještaju o poslovanju, provođenje kontrole sastava miješanog komunalnog otpada, sastavljanje analize uvođenja sustava povratne naknade za predanu otpadnu ambalažu, vođenje evidencije prihoda i rashoda od javne usluge, cijenom javne usluge poticati odvojeno prikupljanje komunalnog otpada, određivanje svih vrsta otpada dozvolom za gospodarenje otpadom, provjeru podataka o količinama otpada i pratećih listova, donošenje internih akata o provođenju unutarnjeg nadzora gospodarenja otpadom, provođenje izobrazno-informativnih aktivnosti i edukacija građana u gospodarenju otpadom.

Slijedom navedenog, Državni ured za reviziju ocjenjuje da je gospodarenje komunalnim otpadom u Društvu **djelomično učinkovito** te daje sljedeće preporuke, prema područjima revizije:

1. Gospodarenje komunalnim otpadom u Trgovačkom društvu Komunalac d.o.o., Slavonski Brod
 - 1.1. Godišnjim planom poslovanja zasebno i po vrstama ulaganja planirati investicijske aktivnosti gospodarenja otpadom.
 - 1.2. Donijeti strateški plan Društva kojim bi se, između ostalog, planirali ciljevi te mjere i aktivnosti za ostvarenje planiranih ciljeva u gospodarenju otpadom utvrđenih na državnoj razini.

2. Ostvarenje planskih ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom
 - 2.1. Provoditi aktivnosti i mjere u kojima je Društvo određeno kao nositelj ili sunositelj provedbe iz područja svoje djelatnosti kako bi se postigli ciljevi utvrđeni Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske i Planom gospodarenja otpadom Grada na čijem području Društvo obavlja javnu uslugu.
 - 2.2. U godišnjem izvješću o poslovanju Društva, osim opisno i vrijednosno iskazati ostvarenje rashoda za aktivnosti koje se financiraju iz sredstava Društva.
 - 2.3. U godišnjem izvješću o poslovanju Društva iskazati podatke o izvršenim aktivnostima i ostvarenju ciljeva utvrđenih Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske i planovima gospodarenja otpadom jedinice lokalne samouprave na čijem području Društvo obavlja javnu uslugu.
3. Sakupljanje i zbrinjavanje komunalnog otpada
 - 3.1. Provoditi kontrolu sastava miješanog komunalnog otpada koji se prikuplja od korisnika javne usluge u cilju utvrđivanja ispunjavaju li korisnici javne usluge propisane obveze vezane za razvrstavanje otpada i odvojeno prikupljanje otpada.
4. Financiranje sustava gospodarenja komunalnim otpadom
 - 4.1. Cijenu javne usluge odrediti na način kojim se potiče odvojeno prikupljanje komunalnog otpada, odnosno uvesti sustav odvoza i naplate koji omogućuje da se za manju količinu predanog miješanog komunalnog otpada plaća manja cijena javne usluge kako bi se potaknulo korisnike usluga na stvaranje manjih količina miješanog komunalnog otpada, kompostiranje otpada te odvajanje otpada.
 - 4.2. Voditi evidenciju prihoda i rashoda od javne usluge tako da je u svakom trenutku moguće utvrditi postojeće prihode i rashode od javne usluge, u skladu s odredbama Zakona o gospodarenju otpadom.
5. Evidentiranje i praćenje podataka o komunalnom otpadu
 - 5.1. Dozvolom za gospodarenje otpadom odrediti sve vrste otpada koje Društvo prikuplja i evidentira u sustavu e-ONTO.
 - 5.2. Provjeriti podatke o količinama otpada i pratećih listova za 2019. i 2020. te dostaviti Ministarstvu sve podatke o uočenim nedostacima informacijskog sustava e-ONTO kako bi se podaci u informacijskom sustavu e-ONTO uskladili s podacima koje Društvo dostavlja u Registar onečišćavanja okoliša.

6. Nadzor postupanja s komunalnim otpadom

- 6.1. Donijeti interni akt o provođenju unutarnjeg nadzora gospodarenja otpadom kojim bi se utvrdio način provođenja nadzora nad postupcima gospodarenja otpadom i provođenja uputa za rad, vođenjem propisanih evidencija te provođenje i nadgledanje vođenja propisanih evidencija.

7. Izobrazno-informativne aktivnosti

- 7.1. Provoditi izobrazno-informativne aktivnosti te u sljedećem razdoblju više pozornosti posvetiti edukaciji građana u vezi s postizanjem planiranih ciljeva gospodarenja otpadom i koristima koje se od postizanja ciljeva očekuju (smanjenje onečišćavanja okoliša i drugo).
- 7.2. Provoditi izobrazno-informativne aktivnosti u vezi s ispravnim načinom odvajanja komunalnog otpada i koristima takvog načina odvajanja. Skreće se pozornost da se prije uvođenja odvojenog sakupljanja biootpada iz kućanstva dodatno poduzmu aktivnosti na edukaciji građana o odvojenom sakupljanju i ispravnom načinu odvajanja biootpada iz kućanstva.

Državni ured za reviziju mišljenja je da bi se provedbom navedenih preporuka postigla poboljšanja u vezi s ostvarenjem planskih ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom, uspostavilo odgovarajuće i transparentno financiranje sustava gospodarenja komunalnim otpadom koji bi korisnike javne usluge poticao na povećanje količina odvojeno prikupljenog komunalnog otpada, unaprijedio sustav sakupljanja i zbrinjavanja komunalnog otpada te poboljšala kvaliteta podataka o komunalnom otpadu i nadzor nad postupanjem s komunalnim otpadom, čime bi se povećala učinkovitost gospodarenja komunalnim otpadom u Republici Hrvatskoj.

**OČITOVANJE TRGOVAČKOG DRUŠTVA KOMUNALAC D.O.O., SLAVONSKI
BROD**

Društvo se očitovalo na Nacrt izvješća o obavljenoj reviziji učinkovitosti gospodarenja komunalnim otpadom te prihvaća dane preporuke. U obrazloženju navodi da će postupiti po danim preporukama.

Prilog 1

Podaci o vrsti i količini otpada te postupcima za koje je namijenjen, za otpad prikupljen u okviru javne usluge putem spremnika na javnim površinama i na obračunskom mjestu korisnika usluge za 2019. i 2020. (Obrazac SO-1)

Redni broj	Ključni broj otpada	Naziv otpada prema Katalogu otpada	2019.		2020.		Indeks 2020/2019
			Količina u t	Postupak za koji je namijenjen	Količina u t	Postupak za koji je namijenjen	
	1	2	3	4	5	6	7(5/3*100)
		Grad Slavonski Brod					
1.	15 01 01	papirna i kartonska ambalaža	688,280	R	1 007,660	R	146,4
2.	15 01 02	plastična ambalaža	67,780	R	60,220	R12	88,8
5.	15 01 07	staklena ambalaža	74,380	R	67,920	R	91,3
3.	20 01 01	papir i karton	183,960	R	0,000	-	-
4.	20 01 39	plastika	10,400	R	20,480	R	196,9
5.	20 01 40	metali	24,880	R4	16,780	R4	67,44
6.	20 02 01	biorazgradivi otpad	2 400,600	D	2 022,650	D	84,3
7.	20 03 01	miješani komunalni otpad	9 124,700	D1	8 650,900	D1	94,8
8.	20 03 02	otpad s tržnica	150,000	D1	160,000	D1	106,7
9.	20 03 07	glomazni otpad	970,900	D	989,730	D	101,9
		Sveukupno	13 695,880		12 996,340		102,4

D

D1 Odlaganje otpada u ili na tlo (npr. odlagalište itd.)

R

R4 Recikliranje/obnavljanje otpadnih metala i spojeva metala

R12 Razmjena otpada radi primjene bilo kojeg od postupaka uporabe navedenim pod R1 – R11 (ako nijedna druga oznaka R nije odgovarajuća, ova može obuhvatiti prethodne postupke prije uporabe, uključujući prethodnu preradu kao što su, između ostalog, rasklapanje, sortiranje, drobljenje, sabijanje, paletiranje, sušenje, usitnjavanje, kondicioniranje, ponovno pakiranje, odvajanje uklapanje ili miješanje, prije podvrgavanja bilo kojem od postupaka navedenim pod R1 – R11).

Prilog 2

Podaci o vrsti i količini otpada te postupcima za koje je namijenjen, za otpad sakupljen u reciklažnim dvorištima za 2019. i 2020.
(Obrazac SO-3-2)

Redni broj	Ključni broj otpada	Naziv otpada prema Katalogu otpada	2019.		2020.		Indeks 2020/2019
			Količina u t	Postupak za koji je namijenjen	Količina u t	Postupak za koji je namijenjen	
1	2	3	4	5	6	7 (5/3*100)	
1. Grad Slavonski Brod (Reciklažno dvorište Sjeverna vezna cesta 52 z, reciklažno dvorište Gospodarska ulica 4 i Reciklažno dvorište Stanka Vraza 2C							
1.	15 01 01	papirna i kartonska ambalaža	18,340	R	34,480	R	190,2
2.	15 01 02	plastična ambalaža	9,030	R	7,990	R	88,5
3.	15 01 07	staklena ambalaža	17,060	R	22,370	R	131,1
4.	15 01 10*	ambalaža koja sadrži ostatke opasnih tvari ili je onečišćena opasnim tvarima	0,640	R	0,830	R5	129,7
5.	15 01 11*	ambalaža koja sadrži opasne krute porozne materijale (npr. azbest), uključujući prazne spremnike pod tlakom	0,360	R	0,240	R5	66,7
6.	16 01 03	otpadne gume	5,530	R13	7,010	R	126,8
7.	17 01 01	beton	23,550	R	47,900	D1	203,4
8.	17 01 02	cigle	7,610	D	17,300	D1	227,3
9.	17 01 03	crijep/pločice	17,860	R	32,830	D1	183,8
10.	17 06 04	izolacijski materijal	0,540	D	0,820	D1	151,9
11.	20 01 01	papir i karton	9,250	R	20,370	R	220,2
12.	20 01 02	staklo	44,990	R	46,520	R	103,4
13.	20 01 10	odjeća	1,260	R	0,830	R	65,9
14.	20 01 13*	otapala	0,100	R	0,060	R2	60,0
15.	20 01 14*	kiseline	0,030	R	0,020	R6	66,7
16.	20 01 19*	pesticidi	0,110	R	0,070	R6	63,6
17.	20 01 21*	fluorescentne cijevi i ostali otpad koji sadrži živu	0,140	R	0,150	RS	107,1
18.	20 01 25	jestiva ulja i masti	0,150	R	0,140	R9	93,3
19.	20 01 26*	ulja i masti	0,560	R	0,610	R9	108,9
20.	20 01 27*	boje, tinte, ljepila i smole, koje sadrže opasne tvari	1,690	R	1,830	R2	108,3
21.	20 01 28	boje, tinte, ljepila i smole, koje nisu navedene pod 20 01 27*	7,040	R	10,390	R2	147,6
22.	20 01 29*	deterdženti koji sadrže opasne tvari	0,020	R	0,030	R5	150,0
23.	20 01 30	deterdženti	0,030	R	0,220	R3	733,3
24.	20 01 32	lijekovi koji nisu navedeni pod 20 01 31*	0,020	R	0,030	R5	150,0
25.	20 01 33*	baterije i akumulatori obuhvaćeni pod 16 06 01*, 16 06 02* ili 16 06 03* i nesortirane baterije i akumulatori koji sadrže te baterije	0,560	R	15,880	R3	2835,7

Redni broj	Ključni broj otpada	Naziv otpada prema Katalogu otpada	2019.		2020.		Indeks 2020/2019
			Količina u t	Postupak za koji je namijenjen	Količina u t	Postupak za koji je namijenjen	
	20 01 35*	odbačena električna, elektronička oprema, koja nije navedena pod 20 01 21* i 20 01 23*, koja sadrži opasne komponente	32,810	R	38,140	R2	116,2
27.	20 01 39	plastika	4,830	R	3,860	R	79,9
28.	20 01 40	metali	16,910	R	70,740	R4	418,3
29.	20 03 07	glomazni otpad	170,860	D1	296,600	D1	173,6
		Ukupno	391,880		678,260		173,1